

'Én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo koni s'ín kiskiì San Marcos

*Kó kitsò 'én xi kiìchja Juan xi kis'iìn bautizar xita
(Mateo 3:1-12; Lucas 3:1-9, 15-17; Juan 1:19-28)*

¹ I mats'ia-ne 'én ndaà-la Jesucristo xi Ki'ndí-la Nainá.

² K'oaá s'ín komà koni s'ín tjit'aà xojon-la Isaías xita xi kiìchja ngajo-la Nainá nga kitsò: 'An, sikasén ítjòn-lè xita-na xi kjiìkò 'én, jè xi koìndaàya ítjòn-lè ndiyá-lè.

³ Na'yà-la jta-la jngoò xita xi 'ñó chja ya i'nde it'aà xìn ñánda nangui kixì choòn, nga tsò: “Tjandaà ndiyá-la Nainá ya ijììn inima-nò; kixì tikájna koni jngoò ndiyá ñánda kojmeèya Na'èn-ná.”

⁴ K'oaá s'ín komà; j'ì jè Juan nga kis'iìn bautizar xita ya i'nde it'aà xìn ñánda nangui kixì choòn. Kiìchjaya nga kàtasíkájno jé-la jña xita nga mì tì jé kohótsji-ne, ikjoàn kàtas'ín bautizar yijo-la mé-ne nga sùjchàat'aà-la Nainá jé-la. ⁵ Kjìn xita ijchò 'nchré-la Juan xi inchrobà-ne nangui Judea kò naxandá Jerusalén. K'e nga jye jahatakòn jé-la jña xita, jè Juan kis'iìn bautizar ya nandá xajngá nandá Jordán.

⁶ Nikje xi tsohòkjá Juan, tsja-la cho camello-né; kò jngoò sincho chrjoa tsibíkjá ndáyá-la; tsojmì xi kiskine Juan, jña cho langosta, kò tsjén-la cho cera xi tjin ijììn ijña. ⁷ K'oaá s'ín kiìchja nga tsò:

—Ìjngò nchrobátjngui-na xi ìsà tse nga'ńó t́jín-là mì k'oaà-ne koni 'an, skanda mì kì t́j'nde-na nga kósiñiat'aà-là nga skíjnda jè xox'ín-là xojté-là. ⁸ Kixíí kjoa 'an, ta nandá s'ìin-na bautizar xita, tanga jè xi sà nchrobátjngui-na, koó Inima Tsjeè-là Nainá s'ìin-nò bautizar.

*Kós'ín komà k'e nga komà bautizar Jesús
(Mateo 3:13-17; Lucas 3:21-22)*

⁹ Jngò nàchrjein j'ii-ne Jesús ya Nazaret, nangui xi chja-ne Galilea; ikjoàn jè Juan kis'ìin bautizar ya nandá xajngá nandá Jordán. ¹⁰ K'e nga itjokàjìin-ne nandá Jesús, nitoón kijtsee nga kitáx'a ngajmii koa jè Inima Tsjeè-là Nainá inchrobàjen 'nè-là koni jngò nise paloma. ¹¹ Koa kina'ya jngò-là 'én xi ngajmii inchrobà-ne xi kitsò:

—Ji-né xi ki'ndí-na, xan-lè, xi 'ńó matsjake-lè, tsja t́jín-là takoàn it'aà tsiji.

*K'e nga jè xita neí kiskoòt'aà Jesús
(Mateo 4:1-11; Lucas 4:1-13)*

¹² Nga komà iskan jè Inima Tsjeè-là Nainá kisikasén Jesús ya i'nde it'aà xìn ñánda nangui kixi choòn. ¹³ Ichán nàchrjein tsibijna; tsibijnajìin-là cho ts'en ko jè xita neí kiskoòt'aà nga mejèn-là nga kátátsji jé. Tanga jña àkjale kisís'in-là.

*K'e nga tsibíts'ia Jesús nga kisìxá ya i'nde Galilea
(Mateo 4:12-17; Lucas 4:14-15)*

¹⁴ K'e nga jye kii ndayá Juan xi kis'ìin bautizar xita, Jesús kii ján Galilea nga kiichjaya 'én ndaà-là Nainá koni s'ín otíxoma Nainá. ¹⁵ Kitsò:

—Jye kjòchrañàt'aà-nò nàchrjein nga jchaa kós'ín otíxoma Nainá. Tikájno jé-nò, kì tì jé binchaàtsji-nò; kàtakjeín-nò 'én ndaà-là Nainá.

Kií kis'ìn Jesús nga ñijòn xita kiichja-la xi ma-la sík'en tìn

(Mateo 4:18-22; Lucas 5:1-11)

¹⁶ Jesús, k'e nga ja indii ndáchikon Galilea, kijtseè xi 'mì Simón kò 'ndse Andrés nga nchisíkatjen-nguindá na'ya-la. Xita koi, tìn sík'en.

¹⁷ Jesús kitsò-la:

—Nchrobátjngui-ná, 'an tsjaà-nò xá nga kíxkóya xita xi 'an kjit'aà-na koni s'ín maxkóya tìn k'e nga nìk'eèn.

¹⁸ Jñà xita koi ñitoón kisikájna na'ya-la nga kiitjngui-la Jesús.

¹⁹ Ìsà xijngoaà ìsà, Jesús kijtseè xi 'mì Jacobo kò 'ndse Juan, ixti-la Zebedeo nga títsaya chitso; nchibíndaàya na'ya-la. ²⁰ Tíkoáá ñitoón kiichja-la xita koi; yaá kiitjngui-la Jesús; kisikájna Zebedeo xi na'èn-la ma, kò xita chí'nda xi síxákò ya iya chitso.

Jngò xita xi inima ch'o-la neí tjiin inima-la
(Lucas 4:31-37)

²¹ Ijchò naxandá Capernaum; k'e nga jye ijchò naxrjein níkjáya, jahas'en ni'ya ingo sinagoga ts'e xita judío; ikjoàn tsakóya 'én-la Nainá. ²² Jñà xita, tà k'oaá komà-la koni tsò 'én xi tsakóya. K'oaá s'ín tsakóya koni jngò xita xi 'ñó tjin-la kjo'tixoma; mìtsà k'oas'ín tsakóya koni xita xi okóya kjo'tixoma-la Nainá xi kiskii Moisés. ²³ Ya ni'ya ingo sinagoga tina jngò xita xi inima ch'o-la neí tjiin inima-la. 'Nó kiichja nga kitsò:

²⁴ —Ji Jesús, xi Nazaret tsiji, ¿mé xi mejèn-lè? ¿Mé xi binchaàtsji? ¿A kòf'i nìkjesòn-nájen? Bexkon-lè; ji-né xi Xita Tsjeè-la Nainá.

25 Tanga Jesús tsohótiko jè inima cho-la neí, kitsò-la:

—Jyò tìjni, titjojiin inima-la xita jè.

26 Jè inima cho-la neí kisikatsé koa kiskindàya xá, ikjoàn itjojiin inima-la xita jè. 27 Ngats'ìi xita xi títsajna, tà k'oaá koma-la; xki xi ján tsohóko xíkjin; kitsò:

—¿Mé kjoa-ne koi? Jngoò kjoa xitse okóya xi tjin-la kjoíxoma. Skanda jña inima cho-la neí tsjá-la okixi, ko 'nchréñjon-la.

28 Jesús, nitoón kina'yà-la kóhokji nga jngoò itjandii nangui xi chja-ne Galilea.

*K'e nga kisindaà-ne Jesús jè nachíya-la Pedro
(Mateo 8:14-15; Lucas 4:38-39)*

29 Jesús, k'e nga itjo-ne ni'ya ingo sinagoga, kji-hijtako Jacobo ko Juan, nitoón kii ya ni'ya-la ñánda tíjna Simón ko Andrés. 30 Jè nachíya-la Simón, kijna xk'én-né. Ch'in tìjnga tjin-la. Nitoón kis'enojmí-la Jesús. 31 Ikjoàn kiikasit'aà chraña-la; kitsobà'ño tsja; kisikasítjen. Ko nitoón kitjaàxìn-la ch'in tìjnga. Ikjoàn chjoón jè, kisìs'in-la Jesús ko xita xi kjihij-tako.

*K'e nga Jesús, kjin xita xk'én kisindaà-ne
(Mateo 8:16-17; Lucas 4:40-41)*

32 K'e nga jye kiskaàtjì ts'oi nga jye kòjño, j'iiko-la Jesús ngats'ìi xita xk'én ko xi inima cho-la neí tíjiin inima-la. 33 Ngats'ìi xita naxandá, yaá kitseèjto xotjoa ni'ya. 34 Jesús, kjin jchán xita kisindaà-ne xi kjin skaya ch'in tjin-la tikoá tsachrjekàjiin inima ch'o-la neí xi tíjiin inima-la xita; Jesús mikii kitsjaà'nde nga jña neí kiichja nga jña inima ch'o-la neí jyeé beèxkon yá-né Jesús.

K'e nga ijchò Jesús ján Galilea nga kisika'bí 'én ndaà-la Nainá

(Lucas 4:42-44)

³⁵ 'Nó tajñòya tsasítjen Jesús; tákó jñò-isa nga itjojiin najnchra; kii jngoò i'nde it'aà xìn ñánda tsjin xita nga kiichja't'aà-la Nainá. ³⁶ Simón kò xita xíkjin xi i'nga, kii kátsji Jesús. ³⁷ K'e nga jye kisakò-la ñánda tíjna Jesús, kitsò-la:

—Ngats'iì xita, jíí ótsji-lè.

³⁸ Kiichja Jesús, kitsò:

—Tikoa tíkjiaán jña naxandá chrañat'aà nga kichjaya 'én-la Nainá nga koií xá j'i-na.

³⁹ K'oaá s'ín tsajmeè Jesús kóhokji i'nde Galilea nga kiichjaya 'én-la Nainá ya ni'ya ingo sinagoga nga xki xi ján naxandá. Tikoaá tsachrjekàjiin-ne inima cho-la neíí xi tíjin inima-la xita.

Kii komà nga kjòndaà jngoò-ne xita xi tíbindojno chrjoa yijo-la

(Mateo 8:1-4; Lucas 5:12-16)

⁴⁰ J'ìikon jngoò xita xi tíbindojno chrjoa yijo-la. Tsasèn-xkó'nchit'aà-la Jesús, tsibítsi'ba-la, kitsò-la:

—Tsà mejèn-lè, títsjeè-ná ch'in xi tíjn-na.

⁴¹ Jesús kjòhimakeè-né, tsijmeé tsja nga tsohót'aà-la yijo-la xita jè, kitsò-la:

—Mejèn-na, kátandaà-ne.

⁴² Tik'eé-ne nga tíchja Jesús, nitoón kjòndaà-ne; kitjaàxìn-la ch'in; kjòtsjeè-ne yijo-la. ⁴³ Jesús kisihixat'aà xita jè nga kii-ne. Tanga ítjòn 'ño tsibít'in-la, kitsò-la:

⁴⁴ —Tiná'yi, kì yá xita bènojmi-la. T'in ñánda tíjna no'miì, takó-la yijo-lè nga jye kjòndaà-ne; jch'ii kjotjò-lè, tsojmì xi síjé kjotixoma-la Nainá xi kiskii

Moisés, mé-ne nga tsjeè kijna-ne nguixkɔn Nainá t̄ikoa skoe j̄ñà x̄ita nga jye k̄jòndaà-ne ch'in-lè.

⁴⁵ Tanga x̄ita jè, k'e nga kii-ne, tsibíts'ia nga tsibénɔjmí yije kós'ín komàt'in. K'oaá komà-ne nga jè Jesús, m̄i ti kii ma taxki jahas'en-j̄iìn-ne j̄ñà naxandá; yaá tsibìjna ñánda tsjìn x̄ita. Tanga j̄ñà x̄ita xi xki xi ján i'nde inchrobà-ne, yaá ijchòkon ñánda tíjna Jesús.

2

K'e nga jè Jesús kisindaà jngoò-ne x̄ita xi mìkì ma osijna kixi

(Mateo 9:1-8; Lucas 5:17-26)

¹ Xi komà jò jàn nachrjein, ijchò ijngoò k'a Jesús ján naxandá Capernaum. Kii'nchré x̄ita nga ya tíjna Jesús ya ni'ya jè. ² Tik'e-ne k̄jìn jchán x̄ita ijchò maxkót'aà-la skanda m̄i ti kii tsi'ndè-ne xotjoa ni'ya. Jesús kiichjayaj̄iìn-la 'én ndaà-la Nainá. ³ Jngoò x̄ita j'ik̄o xi mìkì ma síhiníyá yijo-la. Ñijòn x̄ita yangui. ⁴ Nga mìkì komà kitjò'nde-la nga jahas'en ya xotjoa ni'ya, nga 'ñó k̄jìn x̄ita títsajna, yaá kiskíx'a itsjá ni'ya ya kixi-la ñánda tíjna Jesús. Yaá kiskin̄jen-ne jè x̄ita xi xk'én xi kjiya-la yá. ⁵ Jesús, k'e nga kijtseè nga j̄ñà x̄ita koi mokjeiín-la it'aà tse, kitsò-la jè x̄ita xi xk'én:

—Ji ndí n̄'èn, jé-lè jye kichàat'aà-lè.

⁶ Ya títsajna i'nga x̄ita xi okóya k̄jotíxoma-la Nainá xi kiskii Moisés nga nchisíkítsjeèn j̄iìn in̄ima-la. Kitsò: ⁷ “¿Mé-ne kos'ín chja-ne jè x̄ita jè nga Nainá chjajno-la? Nga tajngoò Nainá síjchàat'aà-ná jé-ná.” ⁸ Tik'e kijtseèya-la Jesús koni s'ín nchisíkítsjeèn j̄iìn in̄ima-la. Kitsò-la:

—¿Mé-ne kotsò-ne kjohítsjeèn-là inima-nó? ⁹ ¿Mé xi ìsà chiba 'in tjin? Tsà xan-là jè xita xi xk'én: “Jé-lè jye kachàat'aà-lè”, o tsà xán-là: “Chjoí nàchan-lè, tísítjin, títjeí.” ¹⁰ Kokoò-nò nga 'an xi Ki'ndí-là Xita xan-là yijo-na, tíj'ndeé-na nga sìjchàat'aà-là jé-là xita i isò'nde.

K'eé kitsò-là jè xita xi xk'én:

¹¹ —Ji, k'oaá xan-lè: Tísítjin, chjoí nàchan-yá-lè, t'in-ne ni'ya-lè.

¹² K'eé tsasítjen jè xita xk'én. Kiskoé nàchan-là. Itjoiin-là ngats'ìi xita xi títsajna. K'e nga kijtseè kjoa koi, tà kjòxkón-là ngats'ìi xita. K'eé jeya kisikíjna Nainá. Kitsò:

—Ni saá jngoò k'a 'yaá jngoò kjoa xi kos'ín ma.

*K'e nga jè Jesús kùchja-là Leví
(Mateo 9:9-13; Lucas 5:27-32)*

¹³ Jesús, jngoò k'a itjo. Kii ján indiì ndáchikon. Ngats'ìi xita yaá ijchòkon, ikjoàn tsakóya-là 'én ndaà-là Nainá. ¹⁴ K'e nga nchifi, Jesús kijtseè jè Leví, ki'ndí-là Alfeo. Tíjnat'aà ímixa ya ñánda síkíchítjì tsojmì ts'e Roma. Kitsò-là:

—Nchrohótjingui-ná.

K'eé tsasítjen Leví, kiitjingui-là Jesús. ¹⁵ K'e nga tíjnat'aà ímixa Jesús nga tíkjèn ya ni'ya-là Leví, kjìn ma xita xi síkíchítjì tsojmì kò xita xi jé tjin-là títsat'aàkò ímixa Jesús kò xita xi kota'yàt'aà-là. Kjìn jchán ma xita xi tjingui-là. ¹⁶ Jñà xita xi okóya kjotíxoma-là Nainá xi kiskii Moisés kò xita fariseo k'e nga kijtseè Jesús nga tíkjèn-kò xita xi tse jé tjin-là kò xita xi síkíchítjì tsojmì, kitsò-là jñà xita xi kota'yàt'aà-là Jesús:

—¿Mé-ne k'oas'ín-ne Maestro-nò nga x̄ita xi síkíchjítjì tsojmì kò x̄ita jé kjèn-ko-ne?

¹⁷ K'e nga kii'nchré Jesús; kitsò-la:

—Jñà x̄ita xi mì ch'in tjín-la, mì chjinexkii mochjeén-la; jñà-né x̄ita xi xk'én xi mochjeén-la chjinexkii. 'An, mìtsà koi xá j'i-na nga jñà kichjà-la jñà x̄ita xi tsò-la yijo-la nga x̄ita kixi, koi xá j'i-na nga jñà kichjà-la x̄ita xi beè-la ikon nga jé tjín-la.

X̄ita xi bìtsajnachjan

(Mateo 9:14-17; Lucas 5:33-39)

¹⁸ Jngòò k'a, k'e nga jñà x̄ita xi kota'yàt'aà-la Juan kò jñà xi kota'yàt'aà-la x̄ita Fariseo nchibìtsajnachjan, kii i'nga x̄ita koi nga kiskònangui-la Jesús. Kitsò-la:

—Jñà x̄ita xi kota'yàt'aà-la Juan kò xi kota'yàt'aà-la x̄ita Fariseo bìtsajnachjan-né. ¿Mé-ne jñà x̄ita tsiji xi kota'yàt'aà-lè mì bìtsajnachjan-né?

¹⁹ Kitsò Jesús:

—¿A bìtsajnachjaán x̄ita k'e nga x̄ita kòbixan k'e nga ya tíjnako-isa jè x̄ita x'in xi kòbixan? Majìn, mìkii bìtsajnachjan x̄ita. ²⁰ Tanga kijchò nachrjein k'e nga tjáxìn-la x'in xi kòbixan; k'e-né nga kítsajnachjan x̄ita.

²¹ 'Jngòò nikje ibaà mìkii ma sijto-ne kò nikje xitse; nga jè nikje xitse, kjeèn-yó-né koa kotejnda-né jè nikje ibaà. Ìsaá tse koma ñánda kixajndà kji. ²² Tìkoáà mìtsà yá xi koma binchá xán ixii kò chrjoa jchínga; tsà kos'ín s'een, k'e nga jye kojchá xán, sìxajndà chrjoa jchínga, ikjoàn chija xán kò chrjoa. Jè xán ixii, chrjoa xitseé sinchá.

Kiis'in tjin it'aà ts'e nàchrjein nìkjáya
(Mateo 12:1-8; Lucas 6:1-5)

²³ Jngoò nàchrjein nìkjáya ja Jesús ya ñánda tíjtje trigo. Jñà xità xi kota'yàt'aà-là tsate chiba natín-la trigo. ²⁴ Jñà xità Fariseo kitsò-la:

—¿Mé-ne kos'in-ne xità-lè jè nàchrjein nìkjáya? Mikiì tji'nde nga kos'in koma.

²⁵⁻²⁶ Kiichja Jesús kitsò-la:

—¿Jñò, a mìtsà jye tíjiin-nò koni s'in tíchja Xojon-la Nainá koni kis'in xitaxá ítjòn xi ki'mì David ko jñà xità-la xi kjihijtakò k'e nga no'miì ítjòn tsibijna jè Abiatar? K'e nga kjòhojò-la nga nì mé tjin xi kine, jahas'en ni'ya-la Nainá. Tsakjèn inchrajín tsjeè-la Nainá. Tikoà kitsjaà-la xità-la xi tjiko. Mikiì tji'nde nga jñà kòkjen. Tà jñà no'miì tji'nde-la nga kòkjen.

²⁷ Jngoò k'a kitsò Jesús:

—Jè nàchrjein nìkjáya, koií xá kisindaà-ne nga kjondaà ts'e xità. Mìtsà koi xá kisindaà-ne xità nga kjondaà ts'e nàchrjein. ²⁸ K'oaá s'in tjin, 'an xi Ki'ndí-la Xità xan-la yijo-na, skanda jè nàchrjein nìkjáya, 'aán otìxoma-la.

3

Xità xi kixit'aà jngoò tsja
(Mateo 12:9-14; Lucas 6:6-11)

¹ Jngoò k'a jahas'en Jesús ñánda tíjna jngoò ni'ya ingo sinagoga. Kò ya tíjna jngoò xità xi kixit'aà jngoò tsja. ² Jñà kondra-la Jesús nchisíkinda nga mejèn-la nga skoe a sijnadaá-ne jè xità xi kixit'aà tsja jè nàchrjein nìkjáya, mé-ne nga koma kòhòngui-ne.

³ Jesús kitsò-la jè xità xi kixit'aà jngoò tsja:

—Tisítjiin, t̄isijni i jngoò osen-la x̄ita.

⁴ Jesús k'eé kitsò-la j̄nà x̄ita xi i'nga:

—¿A tsjá'nde kjotíxoma nga ndaà s'eén, o xi ch'o s'eén, jè n̄achrjein n̄ikjáya? ¿A s̄indaá-ná x̄ita, o xi s̄ik'en-ná?

J̄nà x̄ita xi otì'mì-la ta jyò tsibìtsajna. ⁵ Jesús kiskoòtsejèn-j̄iin-la x̄ita nga jti komà-la. T̄ikoà ba kis'e-la nga tájaaj̄iin t̄j̄in in̄ima-la j̄nà x̄ita. K'eé kitsò-la jè x̄ita xi kixìt'aà tsja:

—Tjeèndojò ndseii.

Tsijmeé tsja, n̄it̄oón kjòndaà-ne. ⁶ J̄nà x̄ita fariseo, k'e nga itjo-ne, tsajoóya-ne k̄o x̄ita Herodes nga mejèn-la s̄ik'en Jesús.

K'e nga kj̄in x̄ita k̄iit̄jingui-la Jesús ya ind̄ii ndáchikon Galilea

⁷ Jesús k̄o x̄ita xi kota'yàt'aà-la chinchat'aà x̄in. Ján k̄i ind̄ii ndáchikon. Kj̄in x̄ita k̄iit̄jingui-la xi nangui Galilea ts'e k̄o x̄ita nangui Judea, ⁸ k̄o x̄ita naxandá Jerusalén, k̄o x̄ita nangui Idumea, k̄o x̄ita xijngoàà xajngá nandá Jordán kóhok̄ji jngoò itjand̄i-la naxandá Tiro k̄o Sidón nga k̄i'nchré-la k̄joxkón xi kis'iin Jesús. K'oqá komà-ne kj̄in jchán x̄ita ijchò t̄jingui-la. ⁹ Jesús kitsò-la x̄ita xi kota'yàt'aà-la:

—Kjit'aà n̄achrjein t̄jajnandaà jngoò chitso mé-ne nga mì x̄ita koj̄t̄ínè-ná.

¹⁰ Koíi kjoa-la nga jyeé kj̄in jchán x̄ita xk'én kjòndaà-ne. J̄nà x̄ita xk'én xi i'nga, yaá f̄ikjanè'ño ñanda t̄jna Jesús nga mejèn-la koòt'aà-la tsja. ¹¹ J̄nà x̄ita xi in̄ima ch'o-la neí t̄j̄iin in̄ima-la, k'e nga beè Jesús bincha-xkó'nchit'aà-la, ikjoàn 'ño chja, tsò:

—Ji-né xi Ki'ndí-la Nainá.

¹² Tanga jè Jesús 'ñó tsohótiko nga mì jña keènojmi yá-né jè.

*Kó 'mì 'ín-la xita-la Jesús xi tejò ma-ne
(Mateo 10:1-4; Lucas 6:12-16)*

¹³ Xi jye komà iskan, Jesús kùmjìn-jno jngoò nindoò. Kiichja-la xita xi jè ndaà kisaseèn takòn. Xita koi, ijchò kinchat'aà-la. ¹⁴ Ikjoàn jaàjìn tejò xita xi koahitako, tijña-ne xi sikkasén nga kichjaya 'én ndaà-la Nainá ¹⁵ xi tikoà kitjoé-la okixi nga siindaà-ne xita xi ch'in tjin-la tikoà kochrjekàjìn inima ch'o-la neí xi tíjìn inima-la xita. ¹⁶ Jña xita xi kitjaàjìn: jè Simón. Ikjoàn tsibít'aàsòn 'ín-la; Pedro kitsò-la. ¹⁷ Kò jña ixti-la Zebedeo xi 'mì Jacobo kò jè 'ndse xi 'mì Juan, xi tikoà tsibít'aàsòn 'ín-la; Boanerges kitsò-la. (Jè 'én jè tsò-ne: Ixti-la ch'on.) ¹⁸ Kò Andrés; Felipe; Bartolomé; Mateo; Tomás; Jacobo xi ti-la ma Alfeo; Tadeo; Simón, xita xi ya fit'aà-la xita cananista; ¹⁹ Judas Iscariote, jè xita xi kisingatsja kondra-la Jesús.

*Xita xi chjajno-la Inima Tsjeè-la Nainá
(Mateo 12:22-32; Lucas 11:14-23; 12:10)*

K'e nga j'ì-ne Jesús ni'ya ñanda síkjáya, ²⁰ jngoò k'a kòkjìn xita skanda mì ti kù kitjò'nde-la nga tsakjèn. ²¹ K'e nga kii'nchré xita xíkjín Jesús, kjoà xi tís'ín, kù kátsji nga tsoba'ño; kitsò: Skáyaá-la.

²² Jña xita xi okóya kjotíxoma-la Nainá xi kiskii Moisés xi j'ì-ne Jerusalén k'oaá kitsò nga jè xita neí xi 'mì Beelzebú tíjìn inima-la Jesús, nga jè xita sko-la xita neí tsjá-la nga'ño nga ochrjekàjìn inima ch'o-la neí xi tíjìn inima-la xita.

²³ Jesús kiichja-la xita koi. Tsibénojmi jngoò-la kjoà xi mangàsòn. Kitsò-la:

—¿A komaá jè xità neí kochrjekàjìin-ne xi tìjè-ne yijo-la ya inìma-la xità? Majìn. ²⁴ Tsà jngòè naxandá je, tsà jòya t́jín nga kondra t́tsajna-la xíkjín, mìkì koma 'ńó kítsajna; ²⁵ kò tsà jngòè nì'ya, tsà jòya t́jín nga kondra t́tsajna-la xíkjín, t́kooá mìkì koma 'ńó kítsajna. ²⁶ Tsà jè xità neí, tsà jòya t́s'ín xi tìjè-ne yijo-la, mìkì koma 'ńó ḱjna. Jye tífèhet'aà nàchrjein-la.

²⁷ 'Jngòè xità xi t́jín-la nga'ńó, mì yá xi koma kjoahas'en nì'ya-la nga s̀ichijé-la tsà mì ítjòn kòjít'aà'ńó. K'eé koma s̀ichijé-la k'e nga jye kàsít'aà'ńó.

²⁸ 'Okixí xi xan-nó, xità xi t́jín-la jé kò xi chjajno-la Nainá, jchat'aà-la jé-la. ²⁹ Tanga jńà xità xi chjajno-la Inìma Tsjeè-la Nainá, mìkì jchat'aà-la nità mé nò-ne, nità mé nàchrjein-ne. Kjo'in s'e-la nità kjé-ne.

³⁰ Koií k'oas'ín kitsò-ne Jesús nga jńà xità xi okóya kjo'tíxoma-la Nainá xi kiskì Moisés kitsò-né: “Xità jè, inìma ch'o-la neí t́jìin inìma-la.”

Nea-la Jesús kò 'ndse

(Mateo 12:46-50; Lucas 8:19-21)

³¹ Xi komà iskan, ijchò 'ndse kò nea-la Jesús. Ján ndítsiaán tsibítsajna. K'eé kinokjoà-la Jesús. ³² Jńà xità xi t́tsajnandiì-la, kitsò-la:

—Nea-lè kò jńà 'ndsì, ján ndítsiaán t́tsajna. Jì xó ótsji-lè.

³³ K'eé kùchja Jesús, kitsò:

—¿Yá-né xi nea-na kò xi 'ndsè?

³⁴ Ikjoàn kiskoòtsejèn-jìin-la jńá xità xi t́tsajnandiì-la. Kitsò:

—Jñà x̄ita koi xi nea-na, k̄o xi 'ndse. ³⁵ Nga n̄ita yá x̄ita-ne xi síkitasòn koni s'ín mejèn-la Nainá, jñà-né xi 'ndse, xi tichja, k̄o xi nea-na.

4

Kjoa xi mangásòn ts'e x̄ita xi bítje xojmá
(Mateo 13:1-9; Lucas 8:4-8)

¹ Jesús ìjngò k'a tsibíts'ia nga tsakóya ya ìndii ndáchikon. K̄jìn jchán ma x̄ita xi chixoñat'aà-la. Jesús jahas'en jngò chitso xi k̄jijnajìin ndáchikon; ìkjoàn tsibìjnaya. Ngats'ii x̄ita, yaá títsajnat'aà nanguií ya ìndii ndáchikon. ² K̄jìn skaya kjoa xi mangásòn tsakóya-la x̄ita. K'e nga tsibénojímí-la kitsò-la:

³ —Ndaà t̄iná'yaà. Jngò x̄ita kii k̄jndi xojmá. ⁴ K'e nga tsibíts'ia nga kisk̄jndi xojmá, chixò chiba ya ìya ndiyá. ìkjoàn j'ii n̄ise; tsakjèn. ⁵ Ngui k'oa t̄jín chixò ñánda naxi choòn nga chiba ni'nde t̄jín-la. Jñà xojmá koi, n̄itoón isò koi-né nga mì nanga t̄jín nangui. ⁶ Tanga k'e nga itjokàtji ts'oi nga kjòtsjè ndobá, kixiñó, ìkjoàn jngò k'aá kixi, koi-né nga tsjìn-la ìma. ⁷ Ngui k'oa t̄jín chixò ya j̄jìn na'yá. K'e nga kjò'nga na'yá, kisik'en-ngui xka-la xojmá; k'oaá ma-ne nga mikii tsajà-la toò. ⁸ Tanga jñà xojmá xi chixò ñánda nangui ndaà, tsijin, kjò'nga, tsajà-la toò, ndaà itjo. Kitsjaà katé, jàn-kaàn skanda jngò s̄indò toò nga jngò ìjngò.

⁹ ìkjoàn kitsò Jesús:

—Ndaà t̄iná'yaà koni xan-nò.

Mé-ne kjoa xi mangásòn kisikjeén-ne Jesús
(Mateo 13:10-17; Lucas 8:9-10)

¹⁰ K'e nga jye tsibìjna tajngoò Jesús, jñà x̄ita xi chrañà títsajnat'aà-la kò x̄ita-la xi tejò ma-ne, kiskònangui-la kó tsòya-ne 'én xi tsibénojmi. ¹¹ Kitsò Jesús:

—Jñò, Nainá jye kitsjaà-nò nga jchaa kjoa'ma-la kó s'ín otíxoma Nainá. Tanga jñà x̄ita xi kj'eíí, tà 'én ts'e kjoa mangàsòn s'enojmi yije-la, ¹² mé-ne nga mìkiì skoe-ne nas'ín skótsejèn, t̄ikoaá mìkiì kochiya-la nas'ín kji'nchré. Nga jñà x̄ita, majìn-la síkjatjìya kjohítsjeèn-la koa mìkiì jchat'aà-la jé-la.

Jesús tsibénojmi kó tsòya-ne kjoa xi mangàsòn ts'e x̄ita xi bítje xojmá

(Mateo 13:18-23; Lucas 8:11-15)

¹³ Kitsò Jesús:

—¿A mì fiya-nò jè 'én ts'e kjoa xi mangàsòn? ¿Kós'ín skaya-nò ngats'ìi kjoa xi i'nga? ¹⁴ Jè xi bítje xojmá, jè ngaya-la x̄ita xi síka'bí 'én-la Nainá. ¹⁵ Jñà xojmá xi chixò ya ìya ndiyá, jñà ngaya-la x̄ita xi 'nchré 'én-la Nainá. K'e nga ma ískan nga jyeé 'nchré, f'ìi x̄ita nejí faáxìn jè 'én ya jjiìn inima-la x̄ita. ¹⁶ Jñà xojmá xi chixò ya ñánda naxi choòn, jñà ngaya-la x̄ita xi 'nchré 'én-la Nainá. Tsjaá s'e-la k'e nga sa 'nchré. ¹⁷ Tanga jè 'én mìkiì ndaà kisijiìn inima-la koni xka xi tsjìn-la ima, mì 'ño binchako 'én, ta chiba nàchrjein chíkjoa-la. K'e nga mé kjoa xi sakó-la kò tsà x̄ita fitjingui kondra-la nga jè ngatjì-la 'én-la Nainá, n̄itoón síkìjna ndiyá-la Nainá. ¹⁸ Jè xojmá xi chixò ya ñánda tjín na'yá, jñà ngaya-la x̄ita xi 'nchré 'én-la Nainá, ¹⁹ tanga 'ño síkájno kjoa ts'e tsojmì xi tjín isò'nde; kò jè kjoa nchiná konachan-la; kò mejèn yije-la tsojmì xi tjín isò'nde. Jñà kjoa koi síkìts'ón-jììn 'én-la Nainá, k'oaá

ma-ne nga mìkì makjìn-ya. ²⁰ Tanga jǎ̀nà xojmá xi chixò ñánda nga nangui ndaà, jǎ̀nà ngaya-la xita xi 'nchré 'én-la Nainá koa mokjeín-la; ikjoàn makjìn-ya 'én, k'oaá ngaya-la koni yá xi ojà-la toò. Tsjá katé, jàn-kaàn skanda jngoò sìndò nga jngoò ìjngò yá.

*Kjoa xi mangásòn ts'e ni'ín xi síhiseèn
(Lucas 8:16-18)*

²¹ Jesús kitsò-isa:

—¿A k'oaá s'ín mochjeén ni'ín xi síhiseèn nga ya sijnangui kaxa, o ya sijnangui nàchan? Majìn, jngoò ni'ín xi síhiseèn, 'ngaá sijna mé-ne nga síhiseèn-la xita. ²² Nímé kjoa tjín xi tjí'ma i'ndeí xi mìkì jcha-la; tikoáá tsjìn kjoa xi tjí'ma i'ndeí xi mìkì kotsejèn. ²³ jNdaà tìná'yaà koni xan-nò!

²⁴ Jesús kitsò-isa-la:

—Jǎ̀nò xi na'ya, ndaà tìná'yaà. Koni kji machiya-nò, k'oaá tì kji siikíchiya-nò Nainá, skanda tsjásòn-isa-nò. ²⁵ Jè xi tjín-la [kjohítsjeèn], tjoé-isa-la; tanga jè xi tsjìn-la, skanda tjá'aán-la [kjohítsjeèn] xi chiba tjín-la.

Kjoa xi mangásòn ts'e nga majchá nijin

²⁶ Kitsò Jesús:

—Koni s'ín otíxoma Nainá k'oaá tìs'ín tjín koni k'e tsà jngoò xita bitje nojmé. ²⁷ Jè nojmé, síxá nga bisò, ma'nga, nas'ín jè xita xi bitje mìkì tibeè kós'ín tísíxá nga jè xita ojnafè-né k'e nga nitjen; nga s'e isén osítjen; ²⁸ nga jè nangui tísíchá; ítjòn bitjo xka-la, iskan ma'nga, ikjoàn tjo-la natín koa ikjoàn majchá nijin. ²⁹ K'e jye majchá nijin, jye ma maxkó nga jye ijchò chiba-la nga sincháxkó nijin.

*Kjoa xi mangàsòn ts'e xojmá mostaza
(Mateo 13:31-32; Lucas 13:18-19)*

³⁰ Jesús ìjngoò k'a kitsò:

—¿Mé xi kóngàsòn-kò koni s'ín otíxoma Nainá?, o ¿mé 'én xi s'ingàsòn-kjoaá? ³¹ Jè mangàsòn-kò koni kji xojmá mostaza; k'e nga sitje ijìn nangui, jè xi ìsa ìtsé kji ì it'aà nangui. ³² K'e nga jye sitje, bisò, ma'nga skanda ìsáá 'nga ma koni ngats'ìì xkà xi ma chine xi sitje ìndiì ni'ya. 'Ñó 'nga ma chrja-là skanda ma bíndaà'a tjé-là nise ya ngui 'nguién-là.

*Jesús, kós'ín kisikjeén kjoa xi mangàsòn
(Mateo 13:34-35)*

³³ Jesús kjin skaya kjoa xi mangàsòn kisikjeén nga tsakóya 'én ndaà-là Nainá, koni kji nga ndaà fiya-là xita. ³⁴ Nguì koó kjoa xi mangàsòn tsakóya-là xita; nímé 'én kiichja xi mìtsà kjoa xi mangàsòn tsibénojímí; tanga k'e nga jye tíjnat'aàxìn-kò xita-là xi kota'yàt'aà-là, k'ée ìjngoò k'a tsakóya ndaà yije-là.

*K'e nga jè Jesús kisikijnajyò tjojkón
(Mateo 8:23-27; Lucas 8:22-25)*

³⁵ K'e nga jye kòjñò nga tíjè-ne nàchrjein, Jesús kitsò-là xita-là xi kota'yàt'aà-là:

—Tíkjaán, ján xijngoàà ndáchikon.

³⁶ Jñà xita xi kjin ma-ne ta yaá kisikítsajna; kii Jesús kò xita xi kota'yàt'aà-là nga títsajnaya chitso. Tikoáá tsafáhijtakò chitso xi i'nga. ³⁷ K'e nga jye tíjmajìn nandá, j'ì jngoò tjojkón xi taxki komà-né; kiskímì'nga nandá koa jè chitso jye kitseè nandá. ³⁸ Jesús yaá kjinafè tàts'en chitso. Kijnanguisko jngoò nikje nguisko. K'ée kisikjaá-là, kitsò-là:

—Maestro, ¿a mìtsà tì'yi nga titsabixònguindá-ná.

39 Jesús k'eé tsasítjen, tsohótikò jè tjo; kitsò-la ndáchikon:

—Jyò t̄jni.

N̄itoón kisijyò-ne tjo; kjòndaàya-ne. 40 Jesús kitsò-la x̄ita xi kota'yàt'aà-la:

—¿Mé-ne tsakjoòn-nò? ¿A mìtsà mokjeiín-nò it'aà ts'an?

41 J̄nà x̄ita xi kota'yàt'aà-la ndaà jchán kitsakjòn. Xk̄i xi ján kjònangui-la x̄íkjín, tsò-la:

—¿Yá x̄ita-ne jè skanda jè tjo kò ndáchikon síkitasòn-la?

5

X̄ita Gerasa xi kjìn in̄ima ch'o-la neií t̄jìn in̄ima-la

(Mateo 8:28-34; Lucas 8:26-39)

1 Jesús kò x̄ita xi kota'yàt'aà-la ijchò ján xi-jngoaa ndáchikon ya nangui-la x̄ita Gadareno.

2 K'e nga itjojen chitso Jesús ijchò kasit'aà jn-goò-la x̄ita xi in̄ima ch'o-la neií t̄jìn in̄ima-la. Jè x̄ita jè yaá itjo-ne itsjó ngajo mik'en.

3 X̄ita jè yaá b̄ijnaya ya itsjó ngajo mik'en. Mì yá xi ma bít'aà'ñó nas'ín na'ñó kich̄a cadena.

4 Kjìn k'a okis'iìn-kò nga tsibít'aà'ñó ndsokò kò tsja na'ñó kich̄a cadena. Niyá xi chíkjoa-la nga kisi'nchré;

otejtso xó cadena. 5 Kò n̄achrjein kò n̄itjen yaá ojmeèsòn nindoò ñánda t̄jìn itsjó ngajo-la mik'en.

Kjindáya tsò kjindáya ská nga kjaán kò yijo-la; 'beé-la ndajo yijo-la.

6 K'e nga kijtseè nga kjìn t̄inchrobá Jesús, tsangachikon. Kii kasit'aà chrañà-la, tsasèn-xkó'nchit'aà-la.

7 'Ñó kiichja, kitsò:

—¿Mé xi tǵín-lè kò 'an, Jesús, Ki'ndí-la Nainá xi 'ño 'nga tǵina? Bìtsi'ba-lè nga nguixkon Nainá, kì yatoòn-ná.

⁸ Koií k'oas'ín kiichja-ne nga jè Jesús kitsò-la:

—Ngaji inima ch'o-la neí, titjoiín inima-la xita jè.

⁹ Jesús kiskònangui-la. Kitsò-la:

—¿Kó 'mì-lè?

Jè kitsò:

—Legión 'mì-na, koií-né nga kǵìn jchán ma-najen.

¹⁰ Jǵnà inima ch'o-la neí, 'ño tsibítsi'ba-la Jesús nga mì it'aà xìn skìnì ya i'nde jè. ¹¹ Kò ya chraña it'aà nindoò, kǵìn chǵinga nchikjèn-jno. ¹² Jǵnà inima ch'o-la neí tsibítsi'ba-la Jesús. Kitsò-la:

—Yaá tikasén-najen ñánda tǵín chǵinga; yaá kitjás'en-jǵìn-jen yijo-la.

¹³ Jesús kitsjaà'nde-la; jǵnà inima ch'o-la neí itjoiín inima-la xita jè; ikjoàn jahas'en-jǵìn yijo-la chǵinga. Ma-la tsà jò jmù jǵnà chǵinga xi tsanga; tsatíkjájen-jno ya naxi skanda jǵìn ndáchikon, yaá k'en yije jǵìn ndáchikon.

¹⁴ Jǵnà xita xi ko'ndà chǵinga, tsanga. Kì kénójmí-la xita naxandá kò xita rancho jè kjoa xi komà. Jǵnà xita naxandá ijchò katsejèn-la kjoa xi komà. ¹⁵ Kǵìn xita ijchò ñánda tǵina Jesús, kijtseè jè xita xi inima ch'o-la neí tǵiín inima-la nga sa ítjòn. Jyò tǵina. Íkjá-ne nikje-la. Ndaà tǵín-ne kjohítsjeèn-la. Xita xi ijchò, ta kitsakjòn-la. ¹⁶ Jǵnà xita xi kijtseè koni s'ín komàt'in jè xita xi inima ch'o-la neí tǵiín inima-la nga kjòndaà-ne kò chǵinga xi tsatíkjá, tsibénójmí-la jǵnà xita xi ijchò xi mìkì

kijtsee. ¹⁷ Jñà x̄it̄a xi ijchò tsibítsi'ba-l̄a Jesús nga x̄in i'nde k̄àt̄jì.

¹⁸ K'e nga jahas'en chitso Jesús, jè x̄it̄a xi in̄ima ch'o-l̄a neíí kisij̄in in̄ima-l̄a, tsibítsi'ba-l̄a Jesús nga mejèn-l̄a kj̄iko. ¹⁹ Tanga jè Jesús mìkiì kits-jaà'nde-l̄a. Kitsò-l̄a:

—T'in-ne ni'ya-lè, tènójmí yije-l̄a x̄it̄a xinguii jè kj̄ondaà xi kisik̄o-lè Nainá; kós'ín kijtsee ìm̄a-lè.

²⁰ X̄it̄a jè, kiì; ikjoàn tsibítsi'ia nga tsibénoj̄mí-l̄a jñà x̄it̄a nax̄andá Decápolis jè kj̄ondaà xi kisik̄o Jesús. Ngats'ìi x̄it̄a xi kis'enoj̄mí-l̄a tà k'oaá komà-l̄a.

Tsòti-l̄a Jairo k̄o chj̄oón xi kitsobà'ñó it̄jòn nikje-l̄a Jesús

(Mateo 9:18-26; Lucas 8:40-56)

²¹ Jesús tsibìjna'ya chitso, inchrobà ìjngò k'a-ne ján xijngoaà ndáchikon, kj̄in jchán x̄it̄a chixoñat'aà ìjngò k'a-l̄a, koa yaá tsibìjnandiì ndáchikon.

²² Ijchòkon jngò x̄it̄a xi 'mì Jairo xi x̄it̄a it̄jòn ts'e ni'ya ìngò sinagoga. K'e nga kijtsee Jesús tsasèn-xkó'nchit'aà-l̄a. ²³ 'Ñó tsibítsi'ba-l̄a, kitsò-l̄a:

—Ndí tsòti-n̄a jye kj̄omeè biyaà; nchroboí, tíkjiaán, tjat'aà-l̄a ndsej̄i nga kàtandaà-ne, mé-ne nga kíjnakon-ne.

²⁴ Jesús kiiko, kj̄in jchán x̄it̄a kiit̄jingui-l̄a; ch̄iba-l̄a ó'nchò'ñó-né. ²⁵ Yaá tsóhoj̄in jngò chj̄oón xi kj̄ò tejò nó xk'én, ch'in jn̄í t̄j̄in-l̄a.

²⁶ Kj̄òtsee t̄síkjeīn kj̄o'in it̄'aà ts'e ch̄j̄inexkiì; jye xó kisik̄je yije ton-l̄a; mìkiì mandaà-ne, t̄a saà tíma'ñó ch'in-l̄a. ²⁷ Chj̄oón jè, k'e nga kii'nchré it̄'aà ts'e Jesús, kiìj̄in-l̄a ngats'ìi x̄it̄a kj̄in; ij̄ton it̄s'in kitsobà-ne nikje-l̄a Jesús. ²⁸ K'oas'ín t̄síkítsjeèn,

kitsò: “Tsà tà jè nikje-là sikoaa, kondaá-na.” ²⁹ K'è nga kitsobà'ńó nikje-là, nitoón kisijyò-là jní, koa kijtseèyaá-là yijo-là nga jye kjòndaà-ne ch'in-là. ³⁰ Jesús nitoón kijtseèya-là nga nga'ńó-là itjojin; kisikátji, kiskoòtsejèn-jìn-là xita kjìn, kitsò:

—¿Yá xi kàtsobà'ńó nikje-na?

³¹ Jñà xita xi kota'yàt'aà-là Jesús kitsò-là:

—¿A mìtsà 'yi nga jñà xita ó'nchò'ńó-lè? Ngaji si-né: “¿Yá xi kàtsobà'ńó nikje-na?”

³² Tanga jè Jesús kotsejèn-jìn-là jñà xita nga mejèn-là skoe yá xi kitsobà'ńó nikje-là. ³³ Chjoón jè, tsí tíhotsé-né nga kitsakjòn, nga jyeé tíjìn-là kós'in komà ch'in-là; kiì, tsasèn-xkó'nchit'aà-là Jesús; tsibénojmi kixi yije-là kós'in komàt'in. ³⁴ Jesús kitsò-là:

—Ndí neaa, koi-né nga mokjeín-lè it'aà ts'an nga kòmandaà-ne. T'in-là ndaà-ne. Jyeé kòmaxkiì-là ch'in-lè.

³⁵ Táko tik'eé tíchja-isa Jesús nga j'ì i'nga xita xi inchrobà-ne ni'ya-là xita ítjòn ts'e ni'ya ingo sinagoga, kitsò-là:

—Kì tì kiì nìsì-là Maestro, ndí tsòti-lè jyeé k'en.

³⁶ Tanga jè Jesús, nga kiì'nchré koni kitsò okixi xi j'ìiko, kitsò-là jè na'èn-là ndí tsòti:

—Kì tsakjoòn-jèn; tà jè-né nga kàtakjeín-lè.

³⁷ Jesús mìkiì kitsjaà'nde nga kjìn xita kiìko. Tà jè Pedro, Jacobo ko Juan 'ndse Jacobo. ³⁸ K'è nga ijchò ni'ya-là jè xita ítjòn ts'e ni'ya ingo sinagoga, Jesús kijtseè nga fijen fikjá xita, 'ńó nchikjindáya ko 'ńó nchisíkájno. ³⁹ Jahas'en ni'ya Jesús, kitsò-là:

—¿Mé-ne kò'nè-nò nga kò tà ndaà chihindáya-nò? Jè ndí tsòti mìtsà kòbiyaà; ta kjinafé-né.

⁴⁰ Jñà xitá xi títsajna tà tsijnòkèè Jesús. K'eé tsachrje yije ni'ya kóhòtjín xitá; tà jñà tsibìtsajna na'èn-la, nea-la, kò xitá ts'e xi tjìkò. Ikjoàn jahas'en ñánda kijna ndí tsòti. ⁴¹ Kiskoé tsja, kitsò-la:

—Talita cumi —'én xi tsòya-ne: Jì tsòti, k'oaá xan-lè, tísítjìn.

⁴² Jè ndí tsòti ñìton tsasítjen, tsajmeè-ne. Jye kjò tejò nó tjín-la. Jñà xitá xi títsajna, 'ñó jchán kitsakjòn. ⁴³ Tanga Jesús 'ñó kitsjaà okixì nga mì yá xitá xi keènojímí-la. Ikjoàn kitsò-la:

—Tjii-la nga kàtakjèn ndí tsòti.

6

Kó kitsò xitá k'e nga kù Jesús ján Nazaret

(Mateo 13:53-58; Lucas 4:16-30)

¹ Jesús itjojìin-ne ya ì'nde jè, kii-ne nangui-la Nazaret, tjìkò xitá xi kota'yàt'aà-la. ² K'e nga jye ijchò nàchrjein níkjáya, tsibíts'ia nga tsakóya 'én ndaà-la Nainá ya ni'ya ìngò sinagoga. Kjìn jchán ma xitá xi kii'nchré-la koni s'ín tsakóya. Jñà xitá, tà k'oaá komà-la, kjònangui-la xíkjín, kitsò:

—Xitá jè, ¿ñánda komà-la ngats'ì 'én xi okóya? ¿Ñánda ochrje kjoachjine koi kò kjoxkón xi s'ín? ³ ¿A mìtsà jè xi chjineyá xi ti-la María, xi 'ndse ma Jacobo, José, Judas kò Simón? ¿A mìtsà tìkoa ì títsajnajìin-ná íchjín ndichja?

Xitá koi mìkii kòkjeiín-la ìt'aà ts'e Jesús. ⁴ Tanga jè Jesús kitsò-la:

—Jngoò x̄it̄a xi ch̄ja ngajo-l̄a Nainá, n̄it̄a ñá naxandá-ne yaxkón-né, t̄anga yá naxandá-l̄a k̄o ni'ya-l̄a k̄o it'aà ts'e x̄it̄a xíkjín mikìl yaxkón.

⁵ Jesús n̄imé k̄joxkón xi ndaà t̄jín kis'iin nangui-l̄a, tà chiba x̄it̄a xk'én xi tsohót'aà-l̄a tsja nga kisindaà-ne. ⁶ Tà k̄jòxkón-l̄a Jesús, nga j̄ñà x̄it̄a koi, mikìl mokjeiín-l̄a it'aà ts'e.

Kós'in tsatixoma-l̄a Jesús x̄it̄a-l̄a xi tejò ma-ne xi kisikasén nga kisika'bí 'én-l̄a Nainá

(Mateo 10:5-15; Lucas 9:1-6)

Jesús yáá tsajmeè naxandá jtobá xi chrañàt'aà k̄jiyìò nga tsakóya. ⁷ Nga komà iskan, Jesús k̄iich̄ja-l̄a x̄it̄a-l̄a xi tejò ma-ne xi jè tsibíxáya-l̄a; jò jò kisikasén, kitsjaà-l̄a okixi nga kochrjekàjìin inima ch'o-l̄a nejí xi t̄jìin inima-l̄a x̄it̄a. ⁸ K'oaá t̄is'in kitsjaà-l̄a okixi nga n̄imé tsojmì k'oa k'e nga k̄joi ndiyá. Kitsò-l̄a:

—Tà k'oaá s'in tanguió. Tà jngoò yá garrote ch'aà. Kì n̄a'yaá ch'aà, k̄i inchrajín ch'aà, k̄i t̄on ch'aà. ⁹ Komaá tsjayaà xojté-nò. Tà jngoò nachro ch'aà. Kì jò ch'aà.

¹⁰ Jesús kitsò-isa-l̄a:

—K'e nga k̄ijchò jngoò naxandá, jngoò ni'ya t̄itsajna skanda k'e nga konguì-nò. ¹¹ Tsà t̄jín naxandá ñánda mikìl skoétjò-nò, tsà majìn-l̄a nga 'nchré-nò, titjojñòò, titsajneè chijo-l̄a ndsokoò mé-ne nga skoè-ne nga j̄ñà t̄jín-l̄a jé nga mikìl 'nchréñjon. Xi nguì okixi k'oaá xan-nò k'e nga k̄ijchò nachrjein-l̄a j̄ñà naxandá koi, isaá tse k̄jò'in s'e-l̄a koni s'in komàt'in naxandá Sodoma k̄o Gomma.

¹² Xità koi, kiì nga tsibénojmiya-la xità nga kàtasíkájno jé-la nga mì tì jé kohótsji-ne. ¹³ Kjin inima ch'o-la neii tsachrjekàjìn inima-la xità, tìkoà kjin xità kisindaà-ne xi xk'én nga kisikaàjno-la asiti.

*K'e nga k'en Juan xi kis'iin bautizar xità
(Mateo 14:1-12; Lucas 9:7-9)*

¹⁴ Jè Herodes xi xità xá ítjòn tíjna, kiì'nchré it'aà ts'e Jesús nga jye xki xi ján naxandá kina'yà-la. Tjín xità xi kitsò:

—Jè Juan xi kis'iin bautizar xità, jyeé jaáya-la. K'oaá ma-ne nga tjín-la nga'ño nga ma-la s'in kjoxkón xi ndaà tjín.

¹⁵ Tjín xità xi kitsò:

—Jè Elías.

Tìkoà tjín xi kitsò:

—Jngò xità xi kiichja ngajo-la Nainá kjòtseé.

¹⁶ Jè Herodes, k'e nga kiì'nchré kitsò-né:

—Jè Juan xi jaáya-la xi 'an tsatesian skò.

¹⁷ Nga isa kjòtseé, Herodes kisikasén xità nga kit-sobà'ño Juan nga kiskinìs'en ndayá, koi kjoa-la ts'e chjoón Herodías xi chjoón-la Felipe nga jè Herodes chixàn-kò xi chjoón-la 'ndse. ¹⁸ Nga jè Juan xi kis'iin bautizar xità, kjin k'a okitsò-la Herodes:

—Mikiì tjiì'nde-lè nga jì tijnakoji chjoón-la 'ndsi.

¹⁹ Jè chjoón Herodías, kòjtikeè Juan, mejèn-la nga siik'en tanga mìkiì ma xi síkò. ²⁰ Nga jè Herodes, beèxkón Juan kò síkinda-ne nga jye tijìn-la nga xità kixi-né kò xità tsjeè-né. Herodes k'e nga chjako Juan, matsjaá-la nga 'nchré-la, tanga mìkiì beè mé xi s'iin, a siikitasòn-né, a xi majìn. ²¹ Ijchò jngò naxrjein xi ndaà ts'e chjoón Herodías k'e nga

tsachrje s'eí-là jè Herodes jè nachrjein nga kits'iìn. Ijchò x̄it̄a-là x̄it̄axá ítjòn, kò x̄it̄a skò-là soldado, kò x̄it̄a nch̄iná xi t̄jín kóhokji Galilea nga tsakjèn-kò Herodes. ²² T̄ikoḗ ijchò tsòti-là Herodías, jahas'en ni'ya; kitè. Jè Herodes kò x̄it̄a xi t̄ítsajna, ndaà jchán kisaseèn-là koni s'ín kitè jè tsòti. Herodes, xi x̄it̄a xá ítjòn t̄jina, kitsò-là:

—T̄ijé-ná mé xi mejèn-lè, tsjaà-lè.

²³ K'oaá s'ín kitsjaà-là tso'ba nga tsjá yije-là n̄it̄a mé xi mejèn-là nas'ín osen nangui xi jè otíxoma-là.

²⁴ Jè tsòti, itjo ni'ya, kiskònangui-là nea-là. Kitsò-là:

—¿Mé xi s̄ijé-là?

Jè nea-là. Kitsò:

—T̄ijé-là skò Juan xi s'ín bautizar x̄it̄a.

²⁵ Jè tsòti, n̄it̄oón jahas'en ìjngò k'a ni'ya ñánda t̄jina x̄it̄axá ítjòn. Kitsò-là:

—I'ndeḗ mejèn-na nga n̄it̄on t̄jil-ná skò Juan xi s'ín bautizar x̄it̄a; tinaya-ná chrobate.

²⁶ Jè Herodes, xi x̄it̄axá ítjòn t̄jina, 'ñó kjòba-là k'e nga kii'nchré-là jè tsòti. Tanga koií kjoa-là nga jye kitsjaà-là 'én-là nga nguixkò x̄it̄a xi t̄ítsajna s'eí, kjo'ñó kisìkitasòn-là. ²⁷ Jè Herodes, t̄ik'eé-ne kisìkasén jngò soldado, kitsjaà okixi nga kàtjanchrohóko skò Juan. ²⁸ Jè soldado kii ján ndayá nga tsatesin Juan; ìkjoàn j'ìiko skò Juan; t̄jía-là chrobà nga kitsjaà-là jè tsòti; kò jè tsòti kisìngatsja nea-là.

²⁹ K'e nga kii'nchré x̄it̄a xi kota'yàt'aà-là Juan nga jye k'en, kii'kjaá yijo-là nga kiskinìs'en-ngui jngò ngajo ìtsjó-là mik'en.

*Jè kjojkón xi kis'iìn Jesús nga 'òn jmù x̄it̄a kisìkjèn
(Mateo 14:13-21; Lucas 9:10-17; Juan 6:1-14)*

³⁰ K'e nga j'ì ìjngò k'a-ne j̄nà x̄it̄a xi tsibíxáya-la Jesús, tsibénoj̄mí ngats'ìi kjoa xi kis'ìin kò xi tsakóya ñánda kiì. ³¹ Jesús kitsò-la:

—Nchrobá. Tíkjaán nga s̄ikjáya í'ñoá jngò ì'nde it'aà xìn.

Koií k'oa kitsò-la nga k̄jìn jchán ma x̄it̄a, koa t̄jín bijchó, koa t̄jín nchrobá-ne. Jesús kò x̄it̄a xi tsibíxáya-la skanda mì t̄i kiì ma'a-la nga k̄jèn.

³² Tsibítsaj̄naya chitso nga ta j̄nà kiì jngò ì'nde it'aà xìn ñánda ts̄jìn x̄it̄a. ³³ Tanga k̄jìn x̄it̄a k̄jtseè k'e nga kiì. K̄jtseèxkon nga jè Jesús.

Ikjoàn k̄it̄j̄ngui-la ngats'ìi x̄it̄a naxandá xi ya chrañat'aà-la nga kiì-ne ndsokò; skanda isa ítjòn ijchò j̄nà x̄it̄a koi. ³⁴ Jesús, k'e nga itjojen chitso, k̄jtseè nga 'ño k̄jìn ma x̄it̄a xi t̄ítsaj̄na; k̄jòhimakeè-né. K'oaá ngaya-la koni j̄nà orrè xi ts̄jìn-la paxtò xi ko'ndà. Ikjoàn tsibíts'iākò nga k̄jìn 'én tsibénoj̄mí-la. ³⁵ K'e nga jye 'ño k̄jòhoxòn, j̄nà x̄it̄a xi kota'yat'aà-la Jesús ijchò kinchat'aà-la, kitsò-la:

—Jyee k̄jòhoxòn, jè ì'nde jè, it'aà xìn-né, n̄imé t̄jín. ³⁶ Kot'ìn-la j̄nà x̄it̄a kàt̄jì-ne nga kàtatse tsojmì xi sk̄ine ya naxandá kò tsà j̄nà ni'ya ñánda nga chrañat'aà.

³⁷ K̄ilchja Jesús, kitsò-la:

—T̄jì-là j̄nò xi k̄okj̄en x̄it̄a koi.

Kitsò j̄nà x̄it̄a:

—¿A mejèn-lè nga konguí kindaà-jen inchr̄aj̄ín koni t̄jín s̄ikij̄ne x̄it̄a nga jò s̄indò n̄achr̄jein síxá?

³⁸ Kitsò Jesús:

—Chítsejèn-là kó t̄jín ma inchr̄aj̄ín-nò.

K'e nga k̄jtseè kó t̄jín ma-ne, kitsò-la:

—'Òn ma inchr̄aj̄ín kò jò ma t̄in.

39 K'eé kitsjaà òkixì Jesús nga kàtìtsajnajtín jǎà xìtǎ ya ijǎn ijǎà ñánda sàsè choòn. 40 Íjngó íjngó sindo tsibìtsajnajtín-ne jǎà xìtǎ; kò tǎn ñánda ícháte ícháte tsibìtsajnajtín-ne. 41 Jesús kiskoé jǎà inchrájín xi 'òn ma-ne kò jǎà tǎn xi jò ma-ne; ikjoàn kiskoòtsejèn ngajmì; kitsjaà-la kjondaà Nainá; ikjoàn kisixkoaya inchrájín; k'eé kitsjaà-la jǎà xìtǎ xi kota'yàt'aà-la nga kisika'bí-la ngats'ìi xìtǎ kjǎn xi tǎtsajna. Tǐkoà kisìjòya tǎn xi jò ma-ne. Kitsjaà-la ngats'ìi xìtǎ. 42 Tsakjèn yije kóhòtǎn xìtǎ kó nga kjòskiì. 43 K'eé tsibíxkó-ne inchrájín kò tǎn xi kjòxkoaya jǎà xi tsiningui-ne; nguì tejò nǎsìyá komà. 44 Jǎà xìtǎ xi tsakjèn, 'òn jmì ma-ne xi xìtǎ x'ín.

*K'e nga jè Jesús tsajmeèsòn ndáchikon
(Mateo 14:22-27; Juan 6:16-21)*

45 Nga komà iskan, Jesús kisikas'en xìtǎ xi kota'yàt'aà-la ya ìya chitso mé-ne nga ìsa ítjòn kijchò-ne ján naxandá Betsaida ya xijngoàà ndáchikon; koà jè Jesús k'eé tísíhixat'aà xìtǎ xi kjǎn ma-ne nga jye nchifi-ne.

46 K'e nga jye kisihixat'aà xìtǎ, Jesús kiimijǎn-jno jngoò nindoò nga kii kiichjat'aà-la Nainá. 47 K'e nga jye kòjǎò, jè chitso, jyeé ya síjna jngoò osen ndáchikon. Jesús, nga tǎjngoò tsibíjnat'aà nangui, 48 kijtseè chitso nga mìkiì ma fi. Nga jè tjò bíchjoà ikon-la. K'e nga tǎjǎòya ìsa, Jesús kiitǎjngui-la xìtǎ xi kota'yàt'aà-la nga kii-ne ndsòkò ya ìsòn nandá. Tǎnga k'oaá kis'ìin koni tsà mejèn-la nga kjoì ítjòn-la chitso. 49 Jǎà xìtǎ xi kota'yàt'aà-la, k'e nga kijtseè nga tífisòn nandá, k'oaá s'ín kisikítsjeèn, kitsò, tsà inìma ch'o-né; kiskindàya xkón 50 nga

kitsakjòn-la k'e nga kijtseè kóhòtjín. Tanga Jesús nìtoón kiìchja-la, kitsò-la:

—'Ñó t'è-là takòn, ki tsakjoòn-jèn, 'an-ná.

⁵¹ K'e nga jahas'en chitso Jesús, nìtoón kisijyò-ne tjo. Tà k'oaá komà-la jñà xìtá xi kota'yàt'aà-la, ⁵² nga kj'eè ki ndaà fahas'en-jiìn-la jè kjoìkón xi kis'iìn Jesús ts'e inchrájín, koi-né nga tájaàjiìn tjin inima-la.

K'e nga jè Jesús kisindaà-ne xìtá xk'én ján Genesaret

(Mateo 14:34-36)

⁵³ K'e nga jye tsatojiìn ndáchikon, ijchò ján nan-gui Genesaret; yaá tsibít'aà'ñó chitso-la ya indii ndáchikon. ⁵⁴ K'e nga tsitajen yije chitso, jñà xìtá xi ya títsajna, nìtoón kijtseèxkon nga jè Jesús. ⁵⁵ Tìkoá nìtoón kiì kóhokji nga jngòò itjandii i'nde jè. Ikjoàn tsibíts'ia xìtá nga j'ìko-la ngats'iì xìtá xi xk'én; kjisòn-la nàchan-yá ya i'nde ñánda nga 'nchré xìtá nga bijchó Jesús. ⁵⁶ Nìtá ñánda naxandá nga jahas'en Jesús, tsà naxandá jtabá-né, naxandá ì-né, inchiya-né, kò tsà rancho-né, jñà xìtá yaá sikáyijò jñà xìtá xi xk'én ya jngohosen ndiyá; ikjoàn bítsi'ba-la nas'ín tà jè itjòn nikje-la tsobà'ñó nga kàtandaà-ne. Ngats'iì xìtá xi kit-sobà'ñó nikje-la kjòndaà yijeé-ne.

7

Kjoa xi síkits'ón xìtá

(Mateo 15:1-20)

¹ Ijchò xìtá fariseo kò xìtá xi okóya kjotíxoma-la Nainá xi kiskii Moisés xi j'iì-ne naxandá Jerusalén. Yaá ijchòtjingui-la ñánda tíjna Jesús. ² Jñà xìtá

koi, kijtseè i'nga x̄ita xi kota'yàt'aà-la Jesús nga kjèn tjéko tsja nga mìkì oníjno; kitsò-la x̄ikjín [nga mìkì nchisíkitasòn koni s'ín tjín kjotíxoma ts'e x̄ita judío xi xkón tjín]. ³ Nga jñà x̄ita fariseo ko ngats'iì x̄ita judío, k'oaá s'ín síkitasòn koni s'ín tjín kjotíxoma-la x̄ita jchínga; tsà mì nguì ndaà koníjno tsja, mìkì kokjen. ⁴ Tikoáá k'e nga f'iì-ne ndítsin, ítjòn oníjno tsja, k'eé kjèn; tjín-isa-la kjotíxoma xi k'ejí koni oníya chítsín-la, tíjí-la, ko chítsín kicha-la ko nachan-la. ⁵ Koií kjoa-la jñà x̄ita fariseo ko x̄ita xi okóya kjotíxoma-la Nainá xi kiskì Moisés kiskònangui-la Jesús, kitsò-la:

—¿Mé-ne mìkì síkitasòn-ne x̄ita xi kota'yàt'aà-lè, koni s'ín tjín kjotíxoma-la x̄ita jchínga nga ta k'oaá s'ín kjèn tjéko tsja?

⁶ Jesús kitsò-la:

—Koni s'ín kiskì Isaías, x̄ita xi kiichja ngajo-la Nainá, ndaà kiichja it'aà tsajòn, jñò, x̄ita xi jò ma isén-nò, k'e nga kitsò:

Jñà x̄ita koi,

beèxkón-na xi tà 'én chja,

tanga jñà inima-la kjìlín títsajna;

⁷ Nímé chjí-la nga beèxkón-na,

nga kjotíxoma-la x̄itaá okóya koni tsà kjotíxoma-la Nainá.

⁸ Jñò, nìkíjna-nò xi nguì kjotíxoma-la Nainá, ko jè onguítjngui-là kjotíxoma-la x̄ita jchínga-nò nga oníya tíjí-nò, chítsín-nò; kjìlín skaya kjotíxoma tjín-nò koni s'ín 'nè.

⁹ Kitsò-isa Jesús:

—Jñò, nachrjekàngui-nò xi nguì kjotíxoma-la Nainá, jè nìkitasòn kjotíxoma-la x̄ita jchínga-nò.

¹⁰ Moisés k'oaá kitsò: “Jchaxkoín na'èn-lè ko

nea-lè.” K'oaá tì kitsò: “Jè xi chjajno-la na'èn-la kò nea-la, tjinè-la nga sik'en.” ¹¹ Tanga jñò bixón-nó: “Jngòò xita, ma kitsò-la na'èn-la, o nea-la: Mikì koma siichjât'aà-lè; ngats'iì tsojmì xi tjin-na, Corbán-né.” (Én xi tsò Corbán, 'én Hebreo-né; tsòyaá-ne: jè Nainá jyeé kitsjaà yije-la.) ¹² Bixón-nó nga mì tì kii tji'nde-la nga kosìkò na'èn-la, o nea-la. ¹³ Jñò, nachrjekàngui-nò 'én-la Nainá nga nikatoya-là xinguiòo kjotixoma-la xita jchínga-nò. Kjìn skaya kjotixoma tjin-ìsa-nò xi k'oas'ín 'nè.

¹⁴ Jesús, k'eé kiichja-la ngats'iì xita, kitsò-la:

—Ngats'ioò, tina'yaà kò ndaà kàtachiya-nò.

¹⁵ Nimé tjin xi fahas'en-jìin yijo-la xita xi síkìts'ón. Jè-né xi inima-la xita bitjojìin-ne, xi síkìts'ón.

¹⁶ Ndaà tina'yaà koni xan-nò!

¹⁷ Jesús itjokàjìin-la xita; kii, jahas'en jngòò ni'ya; ikjoàn jñà xita xi kota'yàt'aà-la kiskònangui-la kó tsòya-ne jè kjoa mangàsòn xi tsibénojmi. ¹⁸ Kitsò Jesús:

—Jñò, a tikoáá mìkii machiya-nò kó tsòya-ne? ¿A mì fiya-nò ngats'iì tsojmì xi fahas'en-jìin yijo-la xita mìkii síkìts'ón ¹⁹ nga mìtsà inima-la fahas'en-jìin? Yaá fahas'en indso'ba, ikjoàn bitjo-ne k'e nga fi kítsajna ján baño.

Jesús kitsòyaá-ne: Ngats'iì tsojmì xi ma chine, tsjeè-né; mìkii síkìts'ón inima-la xita. ²⁰ Kitsò-ìsa Jesús:

—Jè kjohítsjeèn xi bitjojìin inima-la xita, jè xi síkìts'ón. ²¹ Koi-né nga inima-la xita nchrobájìin, jñà kjohítsjeèn xi ch'o tsò, koni jè kjoa chijngui ts'e xita xi jye chixàn kò xi kj'eè bixan jèn, kò xi xita

sík'en, ²² kò kjoa chijé, kò kjoa tse mejèn, kò kjoa ts'en, kò kjoa konachan, kò kjoa ts'e xi otonè-la kjoa ts'e yijo-ná, kò kjoaxìtakòn, kò kjoa 'on takòn, kò kjoa 'nga ikon, kò kjoa 'én ndiso, kò kjoa tònḍo xi mìtsà ítjòn nìkìtsjeèn. ²³ Ngats'iì kjoa koi xi inìma-la xìta bitjokàjìin-ne, koiì xi síkìts'ón xìta.

Mé xi komàt'in chjoón xi xìn nangui-la nga kòkjeín-la ít'aà ts'e Jesús

(Mateo 15:21-28)

²⁴ Kii Jesús ján naxandá Tiro kò Sidón. K'e nga ijchò ya, jahas'en jngoò ni'ya; mejèn-la nga mì yá xìta xi skoe, tanga mìkii komà tsibìjna'ma. ²⁵ Nìtoón kii'nchré jngoò chjoón xi inìma ch'o-la neíí tíjìin inìma-la tsòti-la. Kii ñánda tíjna Jesús nga tsasìxkó'nchit'aà-la; ²⁶ tsibítsi'ba-la nga kochrjekàjìin jè inìma ch'o xi tíjìin inìma-la tsòti. Jè chjoón, yaá i'nde-la ñánda 'mì Sirofenicia; 'én griego chja. ²⁷ Jesús kitsò-la:

—Tjii'nde-la jñà kàtakjèn ítjòn xi ìxti ma. Mìkii ndaà tjín tsà chjaà'an-la ñiño jñà ìxti, ìkjoàn k'oi-lá ndí nañá.

²⁸ Jè chjoón kitsò:

—Ndaà tjín Na'èn; tanga jñà ndí nañá kineé xi-la tsojmì xi bixòngui ímìxa xi síkatsjoè ìxti.

²⁹ K'eé kitsò Jesús:

—Ndaà kinokjoi. T'in-ne ni'ya-lè. Jè inìma ch'o-la neíí, jye itjokàjìin-ne inìma-la tsòti-lè.

³⁰ K'e nga ijchò-ne ni'ya-la, jè chjoón, jè tsòti-la, yaá kijnasòn nachan; tanga jye itjokàjìin-ne inìma-la jè inìma ch'o-la neíí.

K'e nga jè Jesús kisìndaà jngoò-ne xìta jtayaà kò xi skí'in

31 Jesús kiì-ne ya i'nde ts'e Tiro; jahatojiìn i'nde Sidón, tikoá jahatojiìn nangui xi 'mì Decápolis, ijchò-ne ya ndáchikon ts'e Galilea. 32 Yaá ijchòko jngoò x̄it̄a xi jtayaà kò skí'in, tsibítsi'ba-là Jesús nga koòt'aà-là tsja jè x̄it̄a jè. 33 Jesús, it'aà xìn kiìko ñánda tsjìn x̄it̄a, k'eé jahas'en jnótsja ya líká-là, kò ndánachrá-là kisíkaájno nijen-là. 34 Jesús kiskoòtsejèn ngajmiì; ikjoàn jaátse-là, kitsò:

—¡Efata! —tsò-ne 'én jè: ¡Kàtatá'a!

35 Nitoón kitá'a-ne líká-là x̄it̄a jè, tikoáá ndaà komà kiichja-ne. 36 Jesús kitsò-là jñà x̄it̄a:

—Kì yá x̄it̄a xi bènojmi-là.

Tanga k'e nga 'ñó tsibít'in-là Jesús nga mì yá x̄it̄a keènojmi-là, tanga jñà x̄it̄a isaá ndaà kiskinìsòn 'én. 37 Jñà x̄it̄a xi kiì'nchré, ta kjoàkón-là, kitsò:

—Ndaà s'in yije. Síndaà-ne x̄it̄a xi jtayaà kò xi mikì ma chja.

8

Jè kjoàkón xi kis'in Jesús nga ñijòn jmiì x̄it̄a kisìkjèn

(Mateo 15:32-39)

1 Jngoò nàchrjein nga kjìn jchán x̄it̄a kjoàkóya koá tsjìn tsojmì xi kine, Jesús kiichja-là x̄it̄a-là xi kota'yàt'aà-là, kitsò-là:

2 —Jñà x̄it̄a koi, mahimakeè-ná. Jyeé kò jàn nàchrjein tjín-là nga títsajnaço-na koá nimé tjín tsojmì xi kine. 3 Tsà tà kòs'in siikasén chjan-na ni'ya-là yaá kohindaàya ndiyá nga tjín xi kjìin inchrobà-ne.

4 Kitsò x̄it̄a xi kota'yàt'aà-là Jesús:

—¿Kós'ín s̄ikjèn x̄ita koi jngoò i'nde it'aà xìn ñánda n̄imé t̄jín?

⁵ Jesús kiskònangui-là, kitsò-là:

—¿Kó t̄jín ma inchr̄ajín xi t̄iyjò-nò?

Kitsò j̄ñà x̄ita xi kota'yàt'aà-là:

—Itoò ma-ne.

⁶ K'eé kitsò Jesús:

—Koat̄in-là kàtitsajnat'aà nangui j̄ñà x̄ita.

Jesús kiskoé inchr̄ajín xi itoò ma-ne; kitsjaà-là kjòndaà Nainá ikjoàn kisìxkoaya; k'eé kjòngatsja j̄ñà x̄ita xi kota'yàt'aà-là mé-ne nga kisika'bí-là j̄ñà x̄ita xi kjìn ma-ne. ⁷ T̄ikoáá t̄iyjò chiba-là t̄in jtobá. Jesús kisìchikon-t'in; ikjoàn kitsò-là x̄ita xi kota'yàt'aà-là:

—T̄ika'bió.

⁸ Tsakjèn yije x̄ita kóhotjín skanda kó nga kjòski; k'e nga tsibíxkó-ne j̄ñà xi kjòxkoaya nga tsiningui-ne, nguì itoò n̄is̄iyá koma. ⁹ J̄ñà x̄ita xi tsakjèn, kjomeè ñijòn jmiì ma-ne. Jesús, ikjoàn kisihixat'aà-ne j̄ñà x̄ita; ¹⁰ ikjoàn jahas'en chitso kò x̄ita xi kota'yàt'aà-là. Yaá kiì i'nde ñánda 'mì Dalmanuta.

K'e nga j̄ñà x̄ita fariseo jngoò seña kisijé xi jeya t̄jín

(Mateo 16:1-4; Lucas 12:54-56)

¹¹ Ijchò x̄ita fariseo, tsibíts'ia nga tsajoókjoò-kò Jesús. Kisijé jngoò-là seña xi jeya t̄jín xi it'aà ts'e Nainá nchrobá-ne nga mejèn-là skoé tsà kixi kjoa nga Nainá kisikasén. ¹² Jesús 'ñó jaátse-là, kitsò:

—J̄ñà x̄ita koi, ¿mé-ne seña xi jeya t̄jín síjé-ne? Xi nguì okixi, k'oaá xan-nò, nijngoò seña jchaa.

13 Yaá kisìkítsajna x̄it̄a koi; jahas'en ìjngoò k'a-ne chitso; k̄iì ján x̄ijngoàà ndáchikon.

*Na'yo san-la x̄it̄a fariseo
(Mateo 16:5-12)*

14 J̄n̄a x̄it̄a xi kota'yàt'aà-la Jesús, k'e nga k̄iì, kijchàaj̄iìn-la mìk̄iì ts'a ìnchraj̄ín. Tà j̄ngoò ma ìnchraj̄ín xi k̄jinaya-la chitso. 15 Jesús kitsò-la:

—Chítsejèn-là koa t̄ikindaa yijo-nò ìt'aà ts'e na'yo san-la x̄it̄a fariseo kò ts'e Herodes.

16 J̄n̄a x̄it̄a xi kota'yàt'aà-la Jesús tsohókò x̄ík̄j̄ín, kitsò-la:

—Koií k'oa tsò-ná nga mìk̄iì kich'á ìnchraj̄ín.

17 Jesús kisij̄iìn-la koni s'ín nchijoó, k'eé kitsò-la:

—¿Mé-ne kobixón-nò nga tsj̄ìn-nò ìnchraj̄ín? ¿A k'j'eè f̄iya-nò? ¿A mì machiya-nò? ¿A tsí 'ñó tájaaj̄iìn t̄j̄ín in̄ima-nò? 18 T̄j̄ín xkoòn, ¿mé-ne mìk̄iì tsejèn-nò? T̄j̄ín líká-nò, ¿mé-ne mìk̄iì na'yà-nò? ¿A mì bítsjeèn-nò 19 k'e kisìka'biá ìnchraj̄ín xi 'òn ma-ne koa 'òn jm̄iì x̄it̄a tsakjèn? ¿Kó t̄j̄ín n̄is̄iyá tsiningui-ne xi tsibíxkó-ìsa?

Kitsò j̄n̄a x̄it̄a:

—Tejò n̄is̄iyá komà.

20 —K'e nga kisìka'biá j̄n̄a ìnchraj̄ín xi itoò ma-ne, koa ñijòn jm̄iì x̄it̄a tsakjèn, ¿kó t̄j̄ín n̄is̄iyá tsiningui-ne xi tsibíxkó-ìsa?

Kitsò j̄n̄a x̄it̄a:

—Itoò n̄is̄iyá komà.

21 K'eé kitsò-la:

—¿A tà kó k'j'eè machiya-nò?

K'e nga jè Jesús kisindaà jngoò-ne x̄it̄a xi mìk̄iì tsejèn-la

²² Jesús ijchò ján naxandá Betsaida; ya ijchòko jngoò-la xita xi mìkiì tsejèn-la. Tsibítsi'ba-la nga kàtát'aà-la tsja jñà xkon. ²³ Jesús kitsobà'ñò tsja jè xita xi mìkiì tsejèn-la. Ikjoàn tsachrjekàjiìn naxandá, tsibíchrángui xkon, ikjoàn tsohósòn-la tsja. K'eé kiskònangui-la a tsejèn chiba-la. ²⁴ Jè xita xi mìkiì tsejèn-la kiskoòtsejèn, kitsò:

—Jye be xita tanga k'oaá ma-na ta koni kjoàn yá kjoàn nga tjíma.

²⁵ Jesús, ijngoò k'a tsohót'aà-la tsja jñà xkon. Kitsò-la nga ndaà kàtakotsejèn, nitoón kjòndaà-ne. Ndaà kijtseé yije-ne. ²⁶ Jesús kisikasén-ne ni'ya-la xita jè, kitsò-la:

—Kì ya bitjaàs'en-jiìn naxandá, kì yá xita xi bènojmí-la.

K'e nga jè Pedro tsibénojmíya nga Jesús, jé xi Cristo

(Mateo 16:13-20; Lucas 9:18-21)

²⁷ Itjo Jesús ko xita xi kota'yàt'aà-la, kiì ya naxandá jtobá xi chja-ne Cesarea ts'e Filipo. K'e nga tjímaya ndiyá, Jesús kiskònangui-la xita xi kota'yàt'aà-la, kitsò-la:

—¿Kó tsò jñà xita? ¿Yá-ná 'an?

²⁸ Kitsò jñà xita xi kota'yàt'aà-la:

—Tjín xi tsò: “Jé Juan xi kis'iìn bautizar xita.” Tjín xi tsò: “Jé Elías.” Tikoáá tjín xi tsò: “Jngoò xita xi kiìchja ngajo-la Nainá.”

²⁹ Jesús kiskònangui-la jñá xita xi kota'yàt'aà-la; kitsò-la:

—¿Jñò kó bixón? ¿Yá-ná 'an?

Kiìchja Pedro, kitsò:

—Ji-né xi Cristo [xi xó kisikasén-lè Nainá].

³⁰ Tanga jè Jesús kitsò-la:
—Kì yá x̄it̄a xi bènoj̄mí-là xi ìt'aà ts'an.

K'e nga jè Jesús tsibénoj̄míya kjoa biyaà-la
(Mateo 16:21-28; Lucas 9:22-27)

³¹ Tsibíts'ia Jesús nga tsakóya-la x̄it̄a xi kota'yàt'aà-la, kitsò-la:

—'An xi Kì'ndí-la X̄it̄a xan-la yijo-na, tse kjo'in siikjiaán; kochrjengui-na jñà x̄it̄a jchínga, kò jñà x̄it̄a sko-la no'miì, kò x̄it̄a xi okóya kjo'tíxoma-la Nainá xi kiskìi Moisés. Siik'eén-na tanga k'e nga kijchò jàn nàchrjein kjoaáya-na.

³² Jesús nguì ndaà tsibénoj̄mí kjoa xi komàt'in. Jé Pedro kiìchj̄at'aàxìn-la Jesús nga mìkiì ndaà tjín koni tsò. ³³ Tanga Jesús, kisikáfaya, kiskoòtsejèn-la x̄it̄a xi kota'yàt'aà-la, tsohótiko Pedro. Kitsò-la:

—Tis̄it'aàxìn-ná jì x̄it̄a nejí. Nga jì, mìtsà k'oas'ín nìkítsjìin koni s'ín tjín kjohítsjeèn-la Nainá. Ngajì tà k'oas'ín nìkítsjìin koni s'ín tjín kjohítsjeèn-la x̄it̄a.

³⁴ Jesús kiìchja-la x̄it̄a xi kota'yàt'aà-la kò x̄it̄a xi tjìngui-la. Kitsò-la:

—Tsà yá xi mejèn-la nga x̄it̄a ts'an koma, kàtatsjeiìn-takòn mé xi mejèn-la yijo-la; koni jngoò x̄it̄a xi 'yajen krò-la, kàtìjnandaà nga siikjeiín kjo'in xi kjoa ts'an; ndaà kàtjìt'aà-na. ³⁵ Nga nita yá x̄it̄a xi mejèn-la kochrjetjì yijo-la nga nímé kjo'in sakò-la, tà saá siichija-né kò kjo'in kíjnajìin; tanga jè xi tjìjnandaà nga tsjá yijo-la xi kjoa ts'an kò kjoa ts'e'én ndaà-la Nainá, jè-né xi kitjokàjìin kjo'in nga ìt'aà ts'an ndaà kíjna. ³⁶ ¿Mé xi siikijne x̄it̄a nas'ín tjoé yije-la isò'nde tsà siichja inima-la? Nímé. ³⁷ ¿A koma koiichjí kjoabiyaà jngoò x̄it̄a xi majìn-la nga kiyá? Majìn. ³⁸ Tsà tjín i'nga x̄it̄a xi kosobà-la

it'aà ts'an kò it'aà ts'e 'én-na ya nguixkon xita jé xi tjín, tikoáá 'an xi Ki'ndí-la Xita xan-la yijo-na, kosobà-na it'aà ts'e k'e nga kjoikoáa ìjngòò k'a kjoajeya-la Na'èn-na kò àkjale tsjeè-la Nainá.

9

¹ Jesús kitsò-ìsa:

—Okixíí xi xan-nò, títsajnajìin i'nga xita ijndé xi mìkì kiyá skanda k'e nga skoe kó s'ín otíxoma Nainá nga kjoíko nga'ño-la.

K'e nga jè Jesús jahatjìya í'ño isén-la kóhokji yijo-la

(Mateo 17:1-13; Lucas 9:28-36)

² Nga komà joòn nàchrjein, Jesús kùimijìn-jno jngòò nindoò xi 'nga kji; tà jña kùiko Pedro, Jacobo kò Juan. K'e nga ijchò ì'nde jè, Jesús, jahatjìya í'ño isén-la nga nguixkon jña xita koi. ³ Jè nikje-la 'ño kjòchroba, tsí ote ni'ín né. Tsjìn xita nga tíjtsa isò'nde xi ma-la ts'ìin nikje koni s'ín kjòchroba. ⁴ Tikoáá kijtseè jè Elías kò Moisés nga nchijoókjoò kò Jesús. ⁵ Jè Pedro kitsò-la Jesús:

—Maestro, ndaà tjín nga ì títsajnaá. Jàn ni'ya xkójndà kındaà-jen. Jngòò tsiji, jngòò ts'e Moisés, jè xi ìjngòò ts'e Elías.

⁶ Jè Pedro tà k'oaá kitsò. Mì tì kì beè-ne kó s'ín kùichja nga 'ño kitsakjòn xita koi. ⁷ K'ée j'ì jngòò 'nguién-la ifi xi tsibí'ma xita koi; yaá ijìin ifi kina'ya jngòò-la 'én xi kitsò:

—Jè jèè xi ki'ndí-na xi 'ño matsjake. Jè tìná'ya-là.

⁸ Tìk'e-ne kiskoòtsejèn xita koi. Mì tì yá tjín-ne. Tà jè tajngòò Jesús síjna.

9 K'e nga inchrobàjen-t'aà-ne nindoò, Jesús kitsò-là xità xi kota'yàt'aà-la:

—Kì yá xità xi bənojmi-là jè kjoa xi kà'yaà; skanda k'eé tənojmi-là k'e nga kjoaáya-na it'aà ts'e kjoabiyaà 'an xi Ki'ndí-là Xità xan-là yijo-na.

10 Jǎnà xità xi kota'yàt'aà-là tsibí'ma jè kjoa jè, sakoáá tsajoóya-ne kó tsò-ne xi tsò-là kjoaáya-là.

11 Kiskònangui-là Jesús. Kitsò-là:

—¿Mé-ne kòtsò-ne jǎnà xità xi okóya kjoatíxoma-là Nainá xi kiskii Moisés nga jè Elías kjoí ítjòn?

12 Jesús kitsò-là:

—Okixi né. Jè kjoí ítjòn Elías, jè kojindaàjìn yije kjoa. ¿Koa mé-ne kòtsò-ne Xojon-là Nainá nga 'an xi Ki'ndí-là Xità xan-là yijo-na, tseé kjo'in siikjiaán, toòn skoe-na xità? 13 Tanga 'an, k'oaá xán-nò, jè Elías jyeé j'ii. Jǎnà xità k'oaá s'ín kisiko koni s'ín mejèn-là. Tanga k'oaá s'ín tíchja Xojon-là Nainá nga k'oaá s'ín komat'in.

K'e nga jè Jesús kisindaà jngoò-ne ti xi inima ch'o-là neí tíjìn inima-là

(Mateo 17:14-21; Lucas 9:37-43)

14 Jesús k'e nga ijchò-ne ñánda títsajna xità xi kota'yàt'aà-là xi i'nga, kijtseè nga kǐn jchán ma xità xi títsajna. Yaá títsajnajìn i'nga xità xi okóya kjoatíxoma-là Nainá xi kiskii Moisés, 'ñó nchi-joóya-ne. 15 Jǎnà xità k'e nga kijtseè nga ijchò Jesús, tà k'oaá koma-là. Kii yije kóhotjín nga kisihixat'aà.

16 Jesús kiskònangui-là, kitsò-là:

—¿Mé xi kò ta ndaà chibàya-nò?

17 K'eé kiichja jngoò xità xi ya tíjnajìn. Kitsò:

—Maestro, jè ki'ndí-na kòf'iko-lè. Inima ch'o-là neí tíjìn inima-là; mìkii ma chja. 18 Nìton

ñánda tíjna k'e nga tsobà'ñó, majndoòt'aà nangui kò ochrje ndáxó tso'ba, síjts'ìnn nì'ño, ìkjoàn síjna tsjò. Koi tìsìjé-là xità xí kota'yàt'aà-lè nga kàtachrjekàjìnn inìma-là jè inìma ch'o-là neí tanga mìkì bitjokàjìnn-là.

¹⁹ Kìichjā Jesús, kitsò:

—Jñò, xità xi mìkì mokjeínn-nò it'aà ts'an. ¿Skanda mé nàchrjein kótijnako-nò? ¿Mé nàchrjein skà-na kjoa-nò? Nchrohókò-ná jè ti ijndé.

²⁰ K'eé kùkò jè ti ya nguixkòn Jesús; jè inìma ch'o-là neí, k'e nga kijtseè Jesús, ìjngò k'a k'en xín ti. K'e nga kiskaàt'aà nangui tsangáyà'nde koa itjo ndáxó tso'ba. ²¹ Jesús kiskònangui-là nà'èn-là, kitsò-là:

—¿A kjòtseé oma-là ti-lè?

Jè nà'èn-là kitsò:

—Tìk'e-ne nga sà ndí ti jtobá kji. ²² Jè inìma ch'o-là neí kò kìn jchán k'a síkatjen-jìnn nì'ín kò síkatjen-jìnn nandá nga mejèn-là sík'en. Tsà koma-lè mé xi sikoji, jchahimatakòn-nájen kò tìchjāt'aà-nájen.

²³ Jesús kitsò-là:

—¿Kó si tsà koma-lè? Ma yije-né nità mé kjoa-ne jè xi mokjeínn-là.

²⁴ Nìtoón 'ño kùichjā jè nà'èn-là ti. Kitsò:

—Mokjeínn-na, tìchjāt'aà-ìsa-ná nga nguì ìsa ndaà kòkjeínn-na.

²⁵ Jesús k'e nga kijtseè nga tíma kìn xità, tsohótiko jè inìma ch'o-là neí; kitsò-là:

—Ngaji, inìma ch'o-là neí xi mìkì ma-lè nokjoì kò mìkì na'yì, 'an, k'oaá xan-lè, titjòjìnn inìma-là ti jè; kì ti yaá bitjaàs'en-jìnn-ne inìma-là.

26 Jè inìma ch'o-la neí kiskindà yaxá; ikjoàn ìjngò k'a k'en xín ti. Ikjoàn itjojìn-ne inìma-la. Kisikájna jè ti koni tsà jye k'en, jǎ xítà xi nchikot-sejèn, kitsò:

—Jyee k'en.

27 Tanga jè Jesús kitsobà'ńó tsja; kiskímil'nga; ikjoàn tsasíjna kixi jè ti.

28 K'e nga jahas'en ni'ya Jesús, jǎ xítà xi kota'yàt'aà-la kiskòngui-la nga tajngò, kitsò-la:

—¿Mé-ne ngajen mìki kòbitjojìn-najen jè inìma ch'o-la neí?

29 Kìchja Jesús, kitsò:

—Jǎ inìma ch'o-la neí xi okjoàn, k'ee bitjokàjìn nga nokjoàt'aà-la Nainá kò nga bijnachjaán.

K'oaá s'ín tsibénojmí Jesús kjoabiyaà-la xi ma-ne jò k'a

(Mateo 17:22-23; Lucas 9:43-45)

30 K'e nga kii-ne ya ì'nde jè, jahatojìn nangui Galilea. Tanga Jesús majìn-la nga xítà skoe; 31 Jesús k'oaá s'ín tsakóya-la xítà xi kota'yàt'aà-la. Kitsò-la:

—'An xi Kì'ndí-la Xítà xan-la yijo-na yaá tsoba'ńó-na jǎ xítà; ikjoàn siik'en-na. Tanga k'e nga kijchò jàn nachrjein nga kiyá, kjoaáya-na.

32 Tanga jǎ xítà xi kota'yàt'aà-la mìki kjòchíya-la 'én xi kitsò-la. Tà kitsakjòn-né, mìki kiskòngui-la.

Yá xítà xíkín xi kína ítjòn

(Mateo 18:1-5; Lucas 9:46-48)

33 K'e nga ijchò ya naxandá Capernaum, k'e nga jye títsajna iya ni'ya, Jesús kiskòngui-la xítà xi kota'yàt'aà-la, kitsò-la:

—¿Mé xi koa ta ndaà chibàya-nò k'e nga tìtsanchrobáya ndiyá?

³⁴ Xità xi kota'yàt'aà-la tà jyò tsibìtsajna, koi-né, k'e nga nchinchrobá ya ndiyá, tsajoóya-ne yá xità xíkjin xi kína ítjòn. ³⁵ Jesús tsibìjna; ikjoàn kiichja-la nga tejò xità xi kota'yàt'aà-la, kitsò-la:

—Tsà yá xità xi mejèn-la nga kína ítjòn, ta saà jè kjoehet'aà-ne, chì'nda-la kàtama ngats'iì xità xi i'nga.

³⁶ Jesús kiskoé jngoò ndí ti. Tsasìjna 'nchòhosen. Tsa'nga. Ikjoàn kitsò-la:

³⁷ —Nità yá-ne xi it'aà ts'an skoétjò jngoò ndí ti koni jè, 'aán xi skoétjò-na; ko jè xi skoétjò-na mìtsà tà 'an skoétjò-na, tìkoáá jè skoétjò xi kisìkasén-na.

*Yá xi kondra-la Cristo ko yá xi xità ts'e
(Lucas 9:49-50; Mateo 10:42)*

³⁸ Kiichja Juan, kitsò:

—Maestro, jngoò xità ki'ya-jen xi it'aà tsiji ochrjekàjìn inìma ch'o-la neí inìma-la xità. Tanga mìtsà xità tsaján; mìkì kits'iì'nde-lajen.

³⁹ Jesús kitsò:

—Kì k'oaá nìkoò. Niyá-jèn xi it'aà ts'an s'iin jngoò kjoxkón xi ndaà tjin xi tije kichjajno-ná. ⁴⁰ Jè xi mìtsà kondra tsaján, it'aà tsaján tjina. ⁴¹ Ngats'iì xità xi it'aà ts'an tsjá jngoò chìtsín-nò nandá, koií kjoa-la nga xità-la Cristo 'mì-nò, okixií xi xan-nò, jña xità koi, tjoé-la chjí-la.

*Xità xi bit'in-ná nga binchaàtsjiaá jé
(Mateo 18:6-9; Lucas 17:1-2)*

⁴² 'Nità yá-ne xi jé skìnìjìn jngoò ndí xità ima xi mokjeiín-la it'aà ts'an, isaá-la ndaà koma tsà s'ingui'ño jngoò ndajò natsí ís'iin, ikjoàn

sikatjengui ndáchikon. ⁴³ Tsà jè ndsaa ótsji jé-nò, tìchátjòn. Ìsàá ndaà-ne tsà xkoán titsjoò nga kitjás'en-jñoò kjoabinachon mì k'oa-ne tsà jò ma ndsaa koa ján konguió ijìin ni'ín ñánda mìkiì bits'o, ⁴⁴ ya ñánda mìkiì biyaà chì'ndo xi kine-ná ko ya ñánda mìkiì bits'o ni'ín nga tìtiá. ⁴⁵ Tsà jña ndsokoò ótsji jé-nò, tìchátjòn. Ìsàá ndaà-ne tsà xkoán titsjoò nga kitjás'en-jñoò kjoabinachon mì k'oa-ne tsà jò ma ndsokoò koa ján konguió ijìin ni'ín, ⁴⁶ ya ñánda mìkiì biyaà chì'ndo xi kine-ná ko ya ñánda mìkiì bits'o ni'ín nga tìtiá. ⁴⁷ Tsà jña xkoòn ótsji jé-nò, tinachrjeè. Ìsàá ndaà-ne tsà jngoò ma xkoòn nga kitjás'en-jñoò ñánda tíhotíxoma Nainá mì k'oaá-ne tsà jò ma xkoòn koa ján konguió ijìin ni'ín ⁴⁸ ya ñánda mìkiì biyaà chì'ndo xi kine-ná ko ya ñánda mìkiì bits'o ni'ín nga tìtiá.

⁴⁹ 'Ngats'ìi xita sa ni'ín kotsjeè-ne, koa jña kjotjò xi tsjá xita, naxaá kojnchra-ne. ⁵⁰ Jè naxa, ndaà-né; tanga tsà mì tì kii jnchra-ne, ¿kós'ín siko-là nga kojnchra ìjngoò k'a? Kàtasijìin naxa inima-nò koa 'nchán titsajnakò xinguiò.

10

K'e ngajè Jesús tsakóya kjoa ts'e xita xi tsjìin xikjín (Mateo 19:1-12; Lucas 16:18)

¹ Jesús itjojiin ya naxandá Capernaum, kii ján i'nde Judea, ijchò ján nangui ijton xajngá nandá Jordán. Yaá kòkjìn ìjngoò k'a xita; koa jè tsibíts'ia ìjngoò k'a nga tsakóya-la xita koni s'ín kjit'aà. ² Ijchò kinchat'aà chraña i'nga-la xita fariseo. Nga mejèn-la skónachan-la, kiskònangui-la, kitsò-la:

—¿A tjí'nde-la xi x'in nga tsjín chjoón-la?

³ Tanga Jesús kitsò-la:

—¿Kòs'ín tsakóya-nò Moisés?

⁴ Kitsò x̄ita koi:

—Moisés kitsjaà'nde-né nga ma s̄indaà xojon nga koma tsjín xíkjín x̄ita.

⁵ Jesús kitsò-la:

—Moisés, koi k'oa kitsò-nò, j̄nò, 'ñó tajaaj̄in tjín inima-nò. ⁶ Tanga k'e nga s̄a kisindaà isò'nde, Nainá tsibindaà x̄in k̄o chjoón. ⁷ K'oa ma-ne nga jè x̄in s̄iikjina na'èn-la k̄o nea-la nga k̄inako chjoón-la. ⁸ Ta jngoò x̄ita koma-ne ingajò. Mítsà t̄i jò ma-ne, ta jngoò koma-ne. ⁹ K'ojí kjoa-la nga mi yá x̄ita t̄j'nde-la nga s̄iitsj̄in xíkjín xi Nainá kisjngoò.

¹⁰ K'e nga ijchò-ne ni'ya-la, j̄nà x̄ita xi kota'yàt'aà-la Jesús kiskònangui òjngoò k'a-la t̄ikoi-ne kjoa koi. ¹¹ Jesús kitsò-la:

—Jè x̄ita xi tsjín chjoón-la, ikjoàn bixan-k̄o òjngoò xi kj'eí chjoón, kjoa chijngui tís'ín it'aà ts'e chjoón-la. ¹² Tsà jè chjoón tsjín x̄in-la ikjoàn bixan-k̄o òjngoò xi kj'eí x̄in, t̄ikoaá kjoa chijngui tís'ín it'aà ts'e x̄in-la.

K'e nga jè Jesús kisichikon-t'in ndí ixti

(Mateo 19:13-15; Lucas 18:15-17)

¹³ Jngoò k'a j̄nà x̄ita j'ìik̄o-la ndí ixti jè Jesús nga mejèn-la s̄iichikon-t'in; koòt'aà-la tsja. Tanga j̄nà x̄ita xi kota'yàt'aà-la Jesús mìkì kitsjaà'nde-la. Tsohótiko-né. ¹⁴ K'e nga kijtseè Jesús, kòjti-la, kitsò-la:

—Tj̄i'nde-là ndí ixti kàtjanchrobákon-na. Kì binchahikon-là. J̄nà xi k'oaá s'ín tjín inima-la koni ts'e ndí ixti, j̄nà xi tjín-la kjondaà nga Nainá

tíhotíxoma-là. ¹⁵ K'oaá xan-nò xi nguì okixi, jñà xi mìkìi kòkjeiín-là koni jngoò ndí ixti nga skoé kjondaà-là Nainá nga jè kòtixoma-là, mìkìi kjoahas'en-jiin ñánda tíhotíxoma Nainá.

¹⁶ Jesús tsa'nga jñà ndí ixti; tsohósòn-là tsja; ikjoàn kisijét'aà-là Nainá nga kàtasíchikon-t'in jñà ixti.

Xità xi 'ño kjin tsojmì tjín-là

(Mateo 19:16-30; Lucas 18:18-30)

¹⁷ K'e nga tífi ìjngoò k'a-ne Jesús, tsangachikon jngoò xità xi ijchò tjingui-là. Tsasìxkó'nchit'aà-là; ikjoàn kiskònangui-là; kitsò-là:

—Ji Maestro ndaà, ¿mé xi s'iaàn nga s'e-na kjoabinachon nità kjé-ne?

¹⁸ Jesús kitsò-là:

—¿Mé-ne nga xità ndaà 'mì-ná? Nijngoò xità xi ndaà, tà jngoò jè Nainá xi ndaà. ¹⁹ Jyeé tíjiin-lè kó tsò kjotíxoma: “Kì xità nìk'in; kì kjoa chijngui 'nì; kì chijé 'nì; kì 'én ndiso nokjoì it'aà ts'e xità xi kj'eíi; kì chonachan-jèn; chaxkoín na'èn-lè kò nea-lè.”

²⁰ Jè xità nchíná kitsò:

—Maestro, ngats'ìi kjotíxoma koi, jyeé kisìkitasoàn kó nga sa chítia.

²¹ Jesús tsja komà-là, kiskòd'an, ikjoàn kitsò-là:

—Ìjngoò kjoa chija-lè. T'in, tatìjni yije tsojmì xi tjín-lè. Ikjoàn tika'bí-là xità ima mé-ne nga s'e-lè kjoa machikon-t'in ján ngajmì. Ikjoàn nchrobátjngui-ná.

²² Jè xità nchíná, tà kjòbaá-là nga kii'nchré 'én koi. Tà ba kis'e-là nga kii, koi xó nga 'ño kjin tsojmì tjín-là.

23 Jesús kiskoòtsejèn t̄jngui-là, kitsò-là x̄it̄a xi kota'yàt'aà-là:

—'Ín jchán koma-là j̄nà x̄it̄a nch̄iná nga kjoahas'en-j̄iìn ñánda tíhotíxoma Nainá.

24 J̄nà x̄it̄a xi kota'yàt'aà-là Jesús, k'e nga kiì'nchré 'én koi, tà k'oáá komà-là. Tanga jè Jesús ìjngòò k'a kitsò-là:

—J̄nò xi ki'ndí-na xan-nò, 'ñó 'íin koma-là j̄nà x̄it̄a xi ton-là 'ñót'aà takòn nga kjoahas'en-j̄iìn kjotíxoma-là Nainá. 25 Ìsaá mì 'in koma-là jngòò cho camello nga kjoahas'en xkòn nindoò xi tja-haña-ne nikje, mì k'oáá-ne koni jngòò x̄it̄a nch̄iná xi 'ñó tjín-là tsojmì nga koma kjoahas'en-j̄iìn ñánda tíhotíxoma Nainá.

26 J̄nà x̄it̄a xi kota'yàt'aà-là Jesús, ìsaá ndaà kjòxkón-là. Ikjoàn kiskònangui-là xíkjin, kitsò:

—¿Yá-né xi kitjokàj̄iìn kjo'in?

27 Jesús kiskoò'an, kitsò:

—J̄nà x̄it̄a mìkiì koma-là; tanga Nainá komaá-là; it'aà ts'e Nainá n̄it̄a mé kjoa-ne, koma yijeé-là.

28 Kiichja Pedro, kitsò:

—Nà'èn, ngajen, jyeé kinikítsajna yije-jen ngats'ìi tsojmì xi tjín-najen nga tjaàt̄jngui-lèjen.

29 Jesús kitsò:

—Okixi xi xan-nò, n̄it̄a yá x̄it̄a-ne xi kisikíjna ni'ya-là, 'ndse, ndichja, nea-là, na'èn-là, chjoón-là, ixti-là kò nangui-là xi kjoa it'aà ts'an kò it'aà ts'e 'én ndaà-là Nainá 30 ì isò'nde, ìsaá tsato tjoé ngajo-là xi ni'ya 'mì, xi 'ndse, ndichja, nea-là, ixti-là kò nangui-là, nas'ín kjit̄jnguikeè x̄it̄a kondra. Tanga jè isò'nde xi sa nchrobá, s'eé-là kjoabinachon n̄it̄a kjé-ne. 31 Kjin x̄it̄a xi títsajna ítjòn ì'ndeì, k'e nga

koma iskan jñà kítsajna tjingui. Kò xi títsajna tjingui i'ndeí k'e nga koma iskan jñà kítsajna ítjòn.

K'oaá s'in tsibénojmi Jesús kjoabiyaà-la xi ma-ne jàn k'a

(Mateo 20:17-19; Lucas 18:31-34)

³² Jesús, tsó'ba ítjòn-la xita xi kota'yàt'aà-la nga nchifi ján naxandá Jerusalén. Jñà xita xi tjingui tà nchimaxkón-la nga nchifi. K'eé kiichjat'aà-xìn ìjngò k'a-la xita-la xi tejò ma-ne, ikjoàn tsibénojmi ìjngò k'a-la jè kjoa xi komàt'in. Kitsò-la:

³³ —I'ndeí ján titsahonguiá naxandá Jerusalén; 'an xi Ki'ndí-la Xita xan-la yijo-na, yaá tsobà'ñó-na xita sko-la no'mii kò xita xi okóya kjotixoma-la Nainá xi kiskii Moisés nga koi'nè-na kjoabiyaà, ikjoàn sìngatsja-na jñà xi mìtsà xita judío ³⁴ nga sìsobà-na, kiichrájno-na, kojà-na, ikjoàn sìk'en-na. Tanga k'e kijchò ján nachrjein kjoaáyaá-na.

Kjondaà xi 'in tjín xi kisijé Jacobo kò Juan

(Mateo 20:20-28)

³⁵ Jacobo kò Juan ìxti-la Zebedeo ijchò kinchat'aà-la Jesús, kitsò-la:

—Maestro, mejèn-najen nga k'oi-nájen jè kjondaà xi sijé-lèjen.

³⁶ Jesús kiskònangui-la, kitsò-la:

—¿Mé-ne xi mejèn-nò nga tsjaà-nò?

³⁷ Jacobo kò Juan kitsò:

—K'e nga jeya kijni nga tìhotìxomai, ki'nde-nájen nga ya kitsat'aà-lèjen, jngò kijnat'aà-lè kixi-lè koa jngò kijnat'aà-lè ngaskón-lè.

³⁸ K'eé kitsò Jesús:

—Mikiì 'yaà mé xi nìjé. ¿A kichìkjoaá-nò nga s'ioya jè chìtsín ts'e kjo'in xi 'an skiaa, a chíkjoa-nò nga koma bautizar ts'e kjo'in xi 'an tímat'ian?

³⁹ Kitsò jñà xìtā koi:

—Kichìkjoaá-najen.

Kitsò-la Jesús:

—Jñò, komaá s'ioo koa koma-nò bautizar it'aà ts'e kjo'in xi 'an kotojñàà, ⁴⁰ tanga xi 'an tsjaà-nò nga ya kìtsajnat'aà-ná ya kixi-na ko ngaskón-na mìtsà 'an oko-na nga tsjaà-nò. Jñà i'nde koi, jñà tjoé-la xìtā xi Nainá títsajnandaà-la nga tsjá-la.

⁴¹ K'e nga kiì'nchré jñà xìtā-la Jesús xi i'nga xi te ma-ne, kòjti-la koni kitsò Jacobo ko Juan. ⁴² Tanga jè Jesús kiìchja-la, kitsò-la:

—Jye tíjiìn-nò nga jñà xìtā sko-la naxandá xi 'ya-la nga kjo'tíxoma tíjya tsja, nangui síkítsajna xìtā-la xi jñà otíxoma-la. Tíkoaá jñà xìtā xi 'ñó jeya títsajna, beètoòn-né jñà xi xìtā ima. ⁴³ Tanga jñò mikiì k'oas'in s'een; tsà jngoò xìtā xinguioo mejèn-la 'nga kìjna, jè xi kàtasíxá-la xìtā xi i'nga. ⁴⁴ Koa jè xi mejèn-la kìjna ítjòn, chi'nda-la kàtama ngats'iì xìtā xi i'nga. ⁴⁵ Ndaà tsà 'an xi Ki'ndí-la Xìtā xan-la yijo-na, mìtsà koi xá j'i-na nga 'an kos'in-na; tà saá 'an siìxá-la xìtā xi i'nga, ko tsjaà yijo-na ko inima-na nga kìn xìtā kìtsajnandeíi kjoa ts'e jé-la.

K'e nga kisindaà-ne Jesús jè xìtā xi mikiì tsejèn-la xi 'mì Bartimeo

(Mateo 20:29-34; Lucas 18:35-43)

⁴⁶ K'e nga ijchò naxandá Jericó nga jye nchibitjo-jiìn najnchra, Jesús tíjko xìtā xi kota'yàt'aà-la ko kìn xìtā tjingui-isa-la. Ya indiì ndiyá tíjna jngoò xìtā ima xi mikiì tsejèn-la xi 'mì Bartimeo, ti-la ma

xìtā xi 'mì Timeo, nga tísíjé kjotjò tsojmì. ⁴⁷ Jè xìtā xi mìkì tsejèn-lā k'e nga kii'nchré nga jè Jesús xi Nazaret ts'e tífi, nìtoón kiichja-lā, kitsò-lā:

—Jesús, nga ya nchrobàt'aà-ne tje-lā xìtaxá ítjòn David [nga jì tijna ngajo-lā], jchahimatakòn-ná!

⁴⁸ Kjìn ma xìtā xi tsohótiko Bartimeo nga jyò kàtijna. Tanga jè Bartimeo isaá 'ñó kiichja. Kitsò:

—Jì xi ya nchrobàt'aà-ne tje-lā xìtaxá ítjòn David, jchahimatakòn-ná!

⁴⁹ K'eé tsasíjna Jesús, kitsò:

—Tjínókjoa-là.

Ikjoàn kinokjoà-lā jè xìtā xi mìkì tsejèn-lā. Kitsò-lā:

—'Ñó te-lā takoìn, tísítjìn, chja-lè Jesús.

⁵⁰ Jè xìtā xi mìkì tsejèn-lā kisìkatjen inchrókisòn-lā, nìtoón tsasítjen, kii kasit'aà-lā ñánda síjna Jesús. ⁵¹ Jesús kiskòngui-lā, kitsò-lā:

—¿Mé xi mejèn-lè nga sùko-lè?

Jè xìtā xi mìkì tsejèn-lā kitsò:

—Maestro, mejèn-na nga kàtatsejèn-na.

⁵² Jesús kitsò-lā:

—T'in-ne; koi-né nga mokjeiín-lè ít'aà ts'an nga kòmandà-ne.

Jè xìtā xi mìkì tsejèn-lā nìtoón kjòtsejèn-lā. Kìtjìngui-lā koni s'ín ndiyá tífi Jesús.

11

*K'e nga jè Jesús jahas'en-jìin naxandá Jerusalén
(Mateo 21:1-11; Lucas 19:28-40; Juan 12:12-19)*

¹ K'e nga jye kjomeè bijchó chraña-lā naxandá Jerusalén, jña naxandá xi 'mì Betfagé kò Betania,

ya it'aà nindoò Yá Olivo, Jesús kisikasén jò xitá xi kota'yàt'aà-la; ² kitsò-la:

—Tanguió ján ndí naxandá itsé xi kijnat'aà ján. K'e nga kijchoò yaá síjnat'aà'ño jngoò búrró ki'ndí xi nì saá yá bijnasòn-la. Chíjnda'ño, nchrohókoo. ³ Tsà yá xi kjòngui-nò, tsà kitsò-nò: “¿Mé-ne konìko-nò búrró?”, tìn-là: “Jé xó Na'èn-ná Jesús kochjeén-la, koa nitoón xó síikasén-ne.”

⁴ Kù jña xitá xi kota'yàt'aà-la. K'e nga ijchò jngoò ni'ya, yaá tjit'aà'ño jngoò búrró jè xotjoa-la ni'ya ya iya ndiyá. K'e nga kiskjnda'ño.

⁵ Jña xitá xi ya títsajna kitsò-la:

—¿Mé s'een-nò, mé-ne chíjnda'ño-nò ndí búrró?

⁶ K'oaá s'ín kitsò-la koni s'ín tsibénomí-la Jesús; kitsjaà'nde-la nga kiìko. ⁷ K'e nga ijchòko ñánda tíjna Jesús jè ndí búrró, jña nikje ts'e xitá kisikjeén nga tsohójtsa-la jè ndí búrró; ikjoàn tsibijnasòn-la Jesús. ⁸ Kjin xitá tsohójngoò nikje-la ya iya ndiyá. Jña xitá xi i'nga, xka chrja-la yá tsohójngoò xi tsate ya ijìn ijña.

⁹ Jña xitá xi tíjtòn ko xi tjingui 'ño chja, nga kitsò:

—¿Mé tà ndaà-la jè xi nchrobá ngajo-la Nainá, jè xi otíxoma-ná! ¹⁰ ¿Mé tà ndaà-ne nga jè kotíxoma ngajo-la xitá jchínga-ná David! ¿Kátas'e kjoajeya ján ngajmii!

¹¹ Jesús jahas'en-jiin ya naxandá Jerusalén. Ikjoàn jahas'en nditsin ingo ítjòn. Xki xi ján kiskoòtsejèn. Ikjoàn itjo-ne; kiìko xitá-la xi tejò ma-ne ján naxandá Betania, koi-né nga jye kjòhoxòn.

K'e nga jè Jesús kitsò-la jngoò yá-la toò iko nga ch'o kàtama-la

(Mateo 21:18-19)

¹² K'e koma nchijòn nga itjo ijngoò k'a-ne ján naxandá Betania, Jesús kjòhojò-la. ¹³ K'ée kijtsee jngoò yá-la toò iko xi kjìin síjna. Kìi katsejèn-la tsà yijà-la toò, tanga nímé tjín-la; tà xkaá tjín-la. Mìtsà naxrjein-la toò. ¹⁴ K'ée kitsò-la jè yá toò iko:

—Nì tì yá xi skine-ne toò-lè.

Xità xi kota'yàt'aà-la Jesús kii'nchré 'én koi.

K'e nga tsachrje ingo ítjòn jñà xità xi otíjna tsojmì
(Mateo 21:12-17; Lucas 19:45-48; Juan 2:13-22)

¹⁵ K'e nga ijchò naxandá Jerusalén, Jesús jahas'en ya nditsin ingo ítjòn; ikjoàn tsibíts'ia nga tsachrje jñà xità xi tsojmì otíjna ko xi otse tsojmì. Kisihitíkjá ímíxa-la jñà xità xi síkjatjìya ton tìkooá kisihitíkjá íxile-la xità xi otíjna nise paloma. ¹⁶ Mì tì kii kitsjaà'nde-la xità xi tsojmì otíjna nga ch'á fahatoyako ingo ítjòn. ¹⁷ Ikjoàn tsakóya-la xità. Kitsò-la:

—Jè Xojon-la Nainá tsò-né: “Ni'ya-na, ni'ya ts'e ochikoón k'óin nga i kichjat'aà-na ngats'ìi xità naxandá xi tjín kóhokji isò'nde.” Tanga jñò, nguijo-la xità chijé titsa'nè.

¹⁸ K'e nga kii'nchré jñà xità sko-la no'miì ko xità xi okóya kjotíxoma-la Nainá xi kiskii Moisés, tsohótsji'nde-la kós'ín sùkko nga sùk'en Jesús nga tsakjón-la. Koií kjoa-la nga jñà kjotíxoma xi okóya Jesús ndaá tsò, ko jñà xità xi 'nchré-la tà k'oaá ma-la 'én xi okóya. ¹⁹ K'e nga jye kòjñò, Jesús ko xità xi kota'yàt'aà-la itjoiin naxandá Jerusalén, xìn kii.

*Mé xi komà-la jè yá toò ikò xi tsjìn-la toò
(Mateo 21:20-22)*

²⁰ K'e nga tajñöya nga koma nchijòn, ja ìjngoò k'a ñánda síjna yá toò ikò, kijtseè nga jye kixì yá kóhokji skanda ì'ma-la. ²¹ Jè Pedro tsibítsjeèn-la koni kitsò Jesús. K'eé kitsò-la:

—Maestro, chítsejèn-la jè yá toò ikò xi 'on kinokjoàkoji ngojña. Jye kixì.

²² Jesús kiichja; kitsò:

—Kàtakjeiín-nò it'aà ts'e Nainá. ²³ Okixíí xi xan-nò, tsà yá xi kitsò-la jè nindoò jè: “Tisixìn; ján tikatjen-jiin yijo-lè ján jjiin ndáchikon.” Tsà mìtsà tà jò tjín-la k'e nga okitsò nga tìjngoò inìma-la nga mokjeiín-la, k'oaá s'ín koma. ²⁴ Koi kos'ín xan-nò kóhotjiòn, k'e nga kítsi'ba-là Nainá, k'oaá s'ín kàtakjeiín-nò koni tsà jye kitjoé-nò mé-ne nga tjoé-nò. ²⁵ K'e nga kinókjoat'aà-la Nainá tìjchàat'aà-là jé-la xinguiò mé-ne jè Na'èn-nò xi tìjna it'aà ngajmì sùjchàat'aà-nò jé-nò xi tsajòn. ²⁶ Tanga tsà mìkiì sùjchàat'aà-là jé-la xità xinguiò tìkoà mìkiì sùjchàat'aà-nò Na'èn-ná xi tìjna ngajmì.

*Kjotíxoma-la Jesús
(Mateo 21:23-27; Lucas 20:1-8)*

²⁷ Jesús ijchò ìjngoò k'a Jerusalén. K'e nga tsó'ba ya nditsin ìngo ítjòn, j'ìi kinchat'aà-la jña xità sko-la nò'miì, kò xità xi okóya kjotíxoma-la Nainá xi kiskìi Moisés, kò xità jchínga; ²⁸ kiskònangui-la, kitsò-la:

—¿Mé kjotíxoma xi tsjá'nde-lè koni s'ín 'nì? ¿Yá xi kitsjaà-lè kjotíxoma kjoa xi 'nì?

²⁹ Jesús kitsò-la:

—Tìkoáá 'an jngoò kjoa skònangui-nò. Kot'ìn-ná, koa 'an, k'oaá xán-nò yá xi kitsjaà-na kjotíxoma koni s'ín s'iaàn. ³⁰ ¿Yá xi kitsjaà-la kjotíxoma Juan nga kis'iin bautizar xita? ¿A Nainá-né xi tíjna ngajmii, o xi tà xita-né? Kot'ìn-ná.

³¹ Jñà xita koi, k'eé tsajoóya-ne, kitsò-la xíkjín:

—Tsà kixoán: “Nainá kitsjaà-la kjotíxoma”, kitsò-né: “¿Mé-ne mikiì kòkjeiín-nò it'aà ts'e?”

³² Mì-la kii koma kixoán: “It'aà ts'e xita-né.”

Nga jñà xita naxandá tsakjón-la, koi-né nga jñà xita k'oaá tsò nga jè Juan, nguì kjoa kixi-né nga jè xi kiichja ngajo-la Nainá.

³³ K'eé kiichja, kitsò-la Jesús:

—Mikiì 'ya-jen.

Jè Jesús kitsò-la:

—Tìkoáá 'an mikiì k'oa xán-nò yá xi kitsjaà-na kjotíxoma koni s'ín s'iaàn.

12

*Kjoa mangásòn ts'e xita xi tsibítje toò uva
(Mateo 21:33-46; Lucas 20:9-19)*

¹ Tsibíts'ia Jesús nga tsibénojmiya kjoa xi mangásòn. Kitsò:

—Jngoò xita tsibítje toò uva, tsibíndii-la ínchíba, ikjoàn tsibíndaà jngoò i'nde ñánda tsi'ñóngui nandá-la toò uva. Tìkoá tsibíndaà jngoò torre xi síkinda yiye kóhotjín. Ikjoàn kisikiña-la nangui xita xi kj'eii nga kisixásòn. Ikjoàn kii jè nei-la nangui ñánda i'nde kjiin. ² K'e nga ijchò nachrjein-la nga kòjchá toò uva, jè nei-la nangui kisikasén jngoò xita chi'nda-la nga kisijé-la xi jè tjoé chiba-la ts'e tsojmì xi kòjchá. ³ Tanga jñá xita xi síxásòn nangui

kitsobà'ñó koa kiskaàn-ko, tà kisikasén tiyaá-ne. ⁴ Jè nei-la nangui kisikasén ìjngoò xita chi'nda-la. Tikoáà tà ndajo tsibínè, tsate sko, kisiki'on ko ch'o kisiko. ⁵ Jè nei-la nangui ìjngoò kisikasén xita chi'nda-la. Tikoáà kisik'en-né. Kjin xita-la kisikasén-isa, tanga tjín xi kiskaàn-ko, koa tjín xi kisik'en.

⁶ 'Kò jè nei-la nangui tà jngoò xita-la tíjna-isa; tà jè ki'ndí-la xi 'ñó matsjakeè kisikasén, kitsò: “Skoexkón-la ki'ndí-na.” ⁷ Tanga jña xita xi síxájiin nangui, tsajoóya-ne, kitsò-la xíkjin: “Jè jèe xi tjoé kjotjò-la i'nde, sik'eén, tsaján koma i'nde.” ⁸ Kitsobà'ñó, kisik'en, ikjoàn kisikatjen ján ijton nangui ñánda títe toò uva.

⁹ Jñò, ¿kó bixón? K'e nga kjoíi nei-la nangui, ¿mé xi siiko jña xita koi? Siik'en-né; kj'eji xitaá siingatsja jè nangui ñánda tjín toò uva.

¹⁰ ¿A kj'eè bìkkejñòò Xojon-la Nainá? Tsò-né: Jè ndajo xi tsachrjekàngui chjinechrjó nga sa ítjòn, jè-né xi komà ndajo tàts'en chrjó-la ni'ya;

¹¹ K'oaá s'ín kis'iin Nainá. Jña, tà maxkón-ná.

¹² Jña xita sko-la no'miì, ko xita xi okóya kjotixoma-la Nainá ko xita jchínga mejèn kitsobà'ñó Jesús nga kiskaàya-la jè kjoa xi mangásòn xi tsibénojmí nga kondra ts'e-né, tanga jña kitsakjòn-la xita naxandá; kisikíjna, ikjoàn kiì-ne.

Kjoa ts'e xi machjítjì tsojmi

(Mateo 22:15-22; Lucas 20:20-26)

¹³ Kisikasén i'nga-la Jesús xita Fariseo ko xita ts'e Herodes nga mejèn-la ótsji'nde-la kós'ín siiko nga kohòngui. ¹⁴ Xita koi, kií kitsò-la:

—Maestro, 'ya-nájen nga 'én kixí xi nokjoì; mìkìl 'nì kindà koni tsò-lè xità; kò mìtsà jè chítsejèn-jnoi kó kjoàn xità; k'oaá s'ín okoòyi ndiyá-la Nainá koni s'ín tjín xi kjoa kixí. ¿A ndaà tjín nga kíchjítjì-jen tso-jmì it'aà ts'e xitàxá ítjòn ts'e Roma, o xi majìn-né? ¿A kíchjì-nájen a xi mìkìl kíchjì-jen?

¹⁵ Jesús jye beè nga jò tjín inìma-la; kitsò-la:

—¿Mé-ne nga chonachan-ná? Nchrohóko jn-goò-ná tòn nga skoeè kó kji.

¹⁶ K'eé kùkò jngoò-la tòn. Jesús kitsò-la:

—¿Yá ts'e isén jè kò jè 'ín xi tjít'aà?

Kitsò-la:

—Ts'eé César, xitàxá ítjòn ts'e Roma.

¹⁷ K'eé kitsò Jesús:

—Tjiì-la César xi ts'e César koa tjiì-la Nainá xi ts'e Nainá.

Tà k'oaá koma-la nga kii'nchré koni kitsò Jesús.

Kjoa ts'e nga faáya-la mik'en

(Mateo 22:23-33; Lucas 20:27-40)

¹⁸ Jñà xità Saduceo ijchòkon Jesús. Jñà xità koi mìkìl mokjeiín-la nga faáya-la xi jye k'en. Kiskònangui-la, kitsò-la:

¹⁹ —Maestro, jè Moisés, k'oaá s'ín kiskìl: Tsà jngoò xità xi kiyá 'ndse, tsà tsjìn-la ixti k'e nga kiyá, jè chjoón-la, tjiè-ne 'ndse kixan-kò ijngoò k'a-ne mé-ne nga s'e-la ixti xi tje ts'e 'ndse. ²⁰ Kis'e xó jngoò k'a xità xi itoò komà 'ndse. Jè xi síjna ítjòn, kis'e xó-la chjoón; tanga k'e nga k'en, mìkìl kis'e-la ixti.

²¹ Jè xi ma jò-ne chixàn-kò chjoón ka'àn-la 'ndse. Tìkooá jè k'en. Mìkìl kis'e-la ixti. K'oaá tì komà jè xi ma jàn-ne. ²² Ngásòn komà nga itoò. Nijngoò xi kis'e-la ixti. Nga jye it'aà-ne k'en jè chjoón. ²³ K'e

nga tsà kjoaáya-la mik'en, nga itoò 'ndse, ¿yá-né xi chjoón-la koma? Nga jñà tsibìtsajnakò nga itoò 'ndse.

²⁴ Kisikátji-ne 'én Jesús, kitsò-la:

—Jñò, koií maskáya-nò nga mìkiì 'yaà kó s'ín tíchja Xojon-la Nainá kò nga'ño xi tjin-la Nainá. ²⁵ K'e nga kjoaáya-la mik'en, íchjín, íchjá mì tì kii kixan-ne. K'oaá s'ín s'e koni jñà àkjale xi títsajna ngajmii. ²⁶ Jè kjoa ts'e mik'en nga kjoaáya-la, ¿a kj'eè bìxkejñoò xojon-la Moisés ya ñánda tíchja ts'e yá na'yá xi títi? Nainá kitsò-la Moisés: “An-ná xi Nainá tsò-na Abraham, Isaac, kò Jacob.” ²⁷ Jñà xi jye k'en, mitsà Nainá tsò-la xi Nainá; tà jñà xi títsajnakon xi Nainá tsò-la! Jñò, 'ño maskáya-nò.

Kjotíxoma-la Nainá xi tjna ítjòn
(Mateo 22:34-40)

²⁸ Jngoò xita xi okóya kjotíxoma-la Nainá xi kiskii Moisés kii'nchré-la Jesús nga ndaà kiichja; k'e nga nchijoókjoò ijchò kasì'aà chraña-la, ikjoàn kiskòngui-la, kitsò-la:

—¿Ñá-laá kjotíxoma-la Nainá xi tjna ítjòn?

²⁹ Kiichja Jesús, kitsò-la:

—Jè kjotíxoma xi tjna ítjòn tsò-né: “Tíná'yaà xita Israel, jè Nainá xi Na'èn-ná, ta jè ta jngoò-né xi otíxoma-ná. ³⁰ Títsjachi Na'èn-ná xi Nainá 'mi-la, nga kò inima-lè kò yijo-lè kò kjohítsjeèn-lè kò nga'ño-lè.” ³¹ Jè xi ma-ne jò: “Títsjachi xita xinguii koni tsà tì yijo tsiji-ne.” Mì tì tsjìn-ne kjotíxoma xi isa xkón tjin.

³² Jè xita xi okóya kjotíxoma-la Nainá kitsò:

—Ndaà tjin, Maestro. Okixi-né koni s'ín nokjoì. Jngoò ma-ne Nainá kò mì tì yá tjin-ne xi kj'eíí.

³³ Ìsà chjí-là nga kò inìma-ná jchaxkoán Nainá, kò kjohítsjeèn-ná kò nga'ńó-ná kò nga jchaxkoán xinguiáá koni tsà yijo-ná. Ìsáá chjí-là koni ngats'ìì cho xi tìsòn ímìxà tsjeè-là Nainá, kjòtjò xi tsjá jńà xítà.

³⁴ Jesús k'e nga kijtseè nga ndaà kiichja jè xítà xi okóya kjotíxoma-là Nainá, kitsò-là:

—Mìtsà kjiìn tìjini ìt'aà ts'e kjondaà xi tjin-là jńà xítà xi Nainá otíxoma-là.

Mì tì yá xi kjò'ńó-ne ikon nga kiskòngui-ìsà-là.

Ñánda kitjen-là Cristo [xítà xi xó kisìkasén-ne Nainá]

(Mateo 22:41-46; Lucas 20:41-44)

³⁵ Jesús k'e nga tíhokóya yà nditsin ingò ítjòn, kiskòngui-là, kitsò-là:

—¿Mé-ne kòtsò-ne jńà xítà xi okóya kjotíxoma-là Nainá xi kiskìì Moisés nga jè xi Cristo, [xítà xi xó sùikasén-ne Nainá], nga yaá kjinchrobàt'aà-ne tje-là xítaxá ítjòn David? ³⁶ Tjè-ne David k'e nga kiichja nga kò nga'ńó-là Inìma Tsjeè-là Nainá, kitsò-né:

Jè Nainá kitsò-là jè xi Nei-na:

“Tjinnat'aà-ná ì kixi-na

skanda k'e nga sùkítsajnanguia ndsokoiì

jńà xi kondra-lè nga 'an jye kisìkijne-la.”

³⁷ Jè David, tsà Nainá kitsò-là Cristo, [xítà xi xó sùikasén-ne Nainá], ¿kó s'ín tjin-ne nga tje-là ma-ne David?

Ngats'ìì xítà xi kjìn ma-ne, tsja ma-là nga 'nchré-là Jesús koni s'ín okóya.

*K'e nga jè Jesús tsohojét'in jñà xità xi okóya
kjoťixoma-la Nainá xi kiskii Moisés*

(Mateo 23:1-36; Lucas 11:37-54; 20:45-47)

³⁸ Jesús k'oaá s'ín tsakóya-la xità. Kitsò-la:

—Tikindaa yijo-nò it'aà ts'e xità xi okóya kjoťixoma-la Nainá xi kiskii Moisés. Sasén-la nga nikje ndojò ókjá. Tikoáá sasén-la nga skoexkón xità xi kje'ejí, ndaà sùixat'aà ya ndìtsin. ³⁹ Tikoáá jñà ótsji íxile xi jncha ítjòn ya ni'ya ingo sinagoga, ko mejèn-la nga jñà kítsat'aà ítjòn ímixa k'e nga kjèn xità ñánda tjin s'eí. ⁴⁰ Koá faá'an ni'ya-la xi tjin-la íchjín ka'àn xi jye k'en x'in-la. K'e nga chjat'aà-la Nainá 'ño ndajo fiko ochikon nga mejèn-la nga bitsajna'ma nga mì jcha-la mé kjoa xi s'ín. Jñà xità koi ìsáá tse kjo'in s'e-la.

*Ton xi kitsjaà kjoťjò chjoón ka'àn xi 'ño ima
(Lucas 21:1-4)*

⁴¹ Jesús tsibìjna ya kixi-la ñánda tjna kaxa xi sinchá ton kjoťjò-la Nainá. Tíkotsejèn-la xità naxandá nga bitsajna ton kjoťjò-la Nainá. Kjin xità nchiná xi tse ton bitsajna. ⁴² Ijchò jngoò chjoón ka'àn xi 'ño ima. Jò ndí ton jtobá tsibìjna xi chiba chjí-la. ⁴³ Jesús kiichja-la xità xi kota'yat'aà-la, kitsò-la:

—K'oaá xan-nò xi ngui okixi, jè chjoón ka'àn xi 'ño ima, jè xi ìsa tse ton kòbìjna mì k'oaá-ne koni jñà xità xi i'nga. ⁴⁴ Tà jè tsjá xi ningui-la tanga jè ndí chjoón ima, nas'ín nímé tjin-la, jngoò k'a kàtsjá yije ngats'ì ndí ton xi tjna-la xi tísíjchá-ne yijo-la.

13

*K'e nga jè Jesús tsibénjmi nga kixoña ingo ítjòn
(Mateo 24:1-2; Lucas 21:5-6)*

¹ K'e nga itjo-ne nditsin ingo ítjòn, Jesús, jngòò xita xi kota'yàt'aà-la kitsò-la:

—Maestro, chítsejèn-la mé tà ndaà kjoàn ni'ya ko ndajo-la.

² Kitsò Jesús:

—Chítsejèn-là ngats'ìì ni'ya koi xi ìì kjoàn. Nìì tì jngòò ndajo sɣijjòsòn-la xíkjin. Kixoña yije-né kóhotjin.

Mé seña xi s'e k'e nga nchrohómachraña nga kjoehet'aà isò'nde

(Mateo 24:3-28; Lucas 21:7-24; 17:22-24)

³ Jesús, k'e nga tíjna ya nindoò Yá Olivo ya kixi-la Ingo Ítjòn ts'e Jerusalén, jè Pedro, Jacobo, Juan ko Andrés, ijchò kinchat'aà-la Jesús, kiskònanguit'aàxìn-la kitsò-la:

⁴ —Koatìn-nájen, ¿mé nàchrjein-ne nga okoma kjoa koi? ¿Mé seña xi s'e k'e nga jye mejèn kitasòn yije kjoa koi?

⁵ Kìichja Jesús, kitsò-la:

—Tìkindaa yijo-nò nga mì yá xita xi skónachan-nò. ⁶ Kjin xita kjojí xi 'ín ts'an sùkjeén; kitso: “An-ná xi Cristo, [nga 'aán kisikasén-na Nainá].” Ko kjin xita skónachan-la.

⁷ Jñò, k'e nga kiná'ya kjoa ts'e kjojchán nga xki xi ján ì'nde tjín, kì tsakjoòn-jèn. Xó k'oaá koma-ne, tanga kj'eè tsà isò'nde tífehet'aà. ⁸ Naxandá skaàn-kjoò xi kj'eíí naxandá. Koá xitaxá kojits'ia nga skaàn-kjoò ko xitaxá xi kj'eíí naxandá. Xki xi

ján k'oa ch'ón. S'e kjinchrá. S'e kjoasiì. Jñà kjoa koi, tà jè xi sa tímats'iaako kjo'in.

⁹ 'Ndaà tikindaa yijo-nò nga yaá skìnìt'aà-nò nguixkon xitaxá. Siki'oón-nó nga skaàn-ko-nò xita ya ni'ya ingo sinagoga. Kjikò-nò nguixkon xitaxá gobernador ko xitaxá ítjòn, tà koií kjoa-la it'aà ts'an. K'oaá s'in koma kinókjoa-là 'én xi ts'an. ¹⁰ Mochjeén-nè nga ítjòn kobísòn 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo nga tíjtsa isò'nde. ¹¹ K'e kijchò nguixkon xitaxá, kì makájno-nò kós'in kinókjoaa. Kì nikítsjeèn-jèn. Nga tik'éé-ne, Nainá tsjá-nò 'én xi kinókjoaa. Nga mìtsà jñò xi kinókjoaa; jè Inima Tsjeè-la Nainá xi kichja ngajo-nò. ¹² Tijè-ne 'ndse sìngatsja 'ndse xita nga sikk'en. Jè na'èn-la sìngatsja ki'ndí-la nga sikk'en xita. Jñà ixti-la sìngatsja na'èn-la nga kiyá. ¹³ Ngats'ii xita isò'nde kojtiikeé-nò xi kjoa ts'an; tanga jè xi kichikjoa-la skanda k'e nga kjoehet'aà-ne kjoa, jè xi kitjokàjiin kjo'in.

¹⁴ 'K'e nga jchaa nga 'ñó ch'o tíma ya I'nde Tsjeè-la Nainá ñánda mìkiì ok'in-la, [koni s'in kiskii Daniel xita xi kiichja ngajo-la Nainá]. (Kàtasijiin-la jñà xita xi bíkke xojon jé.) K'e nga okoma kjoa koi, jñà xita xi títsajna Judea, kàtanga, kàtji ñánda nindoò choòn. ¹⁵ Jè xi tíjnasò'nga ni'ya-la, kì tì kiì nchrobájen-ne, kì tì kiì fahas'en-ne ni'ya-la tsà mé xi mejèn-la nga skoé. ¹⁶ Jè xi tísíxájiin nangui-la kì tì kì nchrobá-ne nga nchrohókjá nikje-la. ¹⁷ Ijma xó-ne jñà íchjín xi ki'ndí 'ya ko xi ixti xó nchisíkaki jñà nachrjein koi! ¹⁸ Tijét'aà-la Nainá nga mì k'éé okoma k'e nga nachrjein-la chon 'nchán. ¹⁹ K'e nga jè nachrjein nga okoma, 'ñó tse kjo'in s'e, kj'eè ñá

oma skanda tjen-ne tsibíndaà isò'nde Nainá koa mì tì kii okoma-ne nga koma iskan. ²⁰ Tsà mì k'oaá kitsò Nainá nga isa kochiba nachrjein, nijngoò xita kitjokàjiin kjo'in. Tanga koií kjoa-la jña xita xi xó jaàjiin-ne Nainá, kochibaya nachrjein.

²¹ 'K'e nga tsà yá xi kitsò-nò: “Chítsejèn-là, ií títina Cristo [xita xi xó kisikasén-ne Nainá]”, o tsà kitsò-nò: “Chítsejèn-là, ján títina ján”, kì kii mokjeiín-nò. ²² Kjoíí xita ndiso xi Cristo kitsò-la yijo-la, tikoáá kjoíí xita xi koa tì kitsò nga jña xi chja ngajo-la Nainá. K'oaá tis'in kòkò seña kò kjojkón xi ndaà tjin nga skónachan. Skanda jña xita xi jye jaàjiin Nainá mejèn skónachan-la tsà kòkjeiín-la. ²³ Tikindaá yijo-nò. Nga jyeé tibenojmíya yije-nò ngats'ií kjoa xi koma iskan.

*K'e nga kjoíí ijngoò k'a Ki'ndí-la Xita
(Mateo 24:29-35, 42-44; Lucas 21:25-36)*

²⁴ 'K'e nga koma iskan nga jye koto nachrjein ts'e kjo'in, jè ts'oií kòjñò-né, mì tì kii kòtsjè-ne ndobá-la; tikoáá jè sá mì tì kii kòhiseèn-ne. ²⁵ Ni'ño xi tjin ngajmii, kixongui-né. Jña nga'ño xi tjin ngajmii kitiya yijeé-la. ²⁶ Ikjoàn skoe-na xita xi Ki'ndí-la Xita xan-la yijo-na nga kjinchrobàjñaà ijiiin ifi; tseé nga'ño kò kjoajeya kjoíikoáa. ²⁷ Siikasén àkjale-na nga kòixkóya xita-na xi 'an xó jaàjiin-na nga ñijòn chrjangui-la nga títisa isò'nde kò nga títisa ngajmii.

²⁸ 'Chíta'yàkòè jè yá-la toò ikò mé xi okóya-ná; k'e nga ma kíndíya chrja-la, ikjoàn bíjts'én xka-la, tjiin-nò nga jye nchrobá machraña chon ndobá. ²⁹ K'oaá tis'in tjin, k'e nga jchaa nga k'oas'in tíma kjoa koi, kàtasijiin-nò nga 'an xi Ki'ndí-la Xita xan-la yijo-na, jyeé niton kjoiaa, k'oaá ngaya-la

koni tsà jye tìjnaa chrañà xotjoa-là ni'ya. ³⁰ Okixií xi xan-nò, ngats'ìi kjoa koi, k'oas'ín koma k'e nga tikj'eè biyaà xita xi tìjn nàchrjein i'nde. ³¹ Jè ngajmiì kò isò'nde kjoehet'aà-né, tanga jñà 'én-na mikìi kjoehet'aà; kítasòn-né.

³² 'Tanga k'e nga okoma, mì yá xi tíjìn-là mé nàchrjein-ne kò mé hora-ne; nì jñà àkjale xi tìtsajna ngajmiì kò nì jè Ki'ndí-là Nainá tíjìn-là; tajngoò Nainá xi Na'èn-ná tíjìn-là.

³³ 'T'een kindà yijo-nò, tìtsajnakon, tìtsi'ba nga mikìi tíjìn-nò kjé-né nga okoma. ³⁴ K'oaá s'ín t'een koni s'ín chí'nda-là xita xi kjiìn i'nde tífi, jè xita xi tífi síngatsja ni'ya-là xita chí'nda-là. Tsjá-là xá nga ìjngoò ìjngoò, tsò-là jè xi síkinda xotjoa ni'ya: “Tijni, tíjnakoin.” ³⁵ K'oaá s'ín tìtsajnakoòn ngats'ioò nga mikìi 'yaà mé nàchrjein kjoíi-ne nei-là ni'ya. ¿A k'ée-nè nga kjòhoxòn, o xi k'ée-nè nga kijchò osen nìtjen, o xi k'ée-nè nga skìndàya kóxtí, o xi k'ée-né nga jye s'e isén? ³⁶ Kì tsjayijòfè-jèn tsà koi nàchrjein-là tà nìton j'ii-ne nei-là ni'ya. ³⁷ Koni s'ín xan-nò jñò, k'oaá xan yije-là kóhotjín xita: “Tìtsajnakoòn.”

14

Kiís'ín tsajoóya-ne xita kondra-là Jesús nga tsoba'ñó

(Mateo 26:1-5; Lucas 22:1-2; Juan 11:45-53)

¹ Tà jò nàchrjein chija-là nga kítjo s'eí Paxkò ts'e xita judío k'e nga kjèn inchrájin xi tsjìn-là na'yo san. Jñà xita sko-là no'miù kò xita xi okóya kjotixoma-là Nainá xi kiskìi Moisés tsohótsji'nde-là

kòs'ín s̄ik̄o nga skónachan-la nga tsobà'ńó Jesús, ikjoàn s̄ik'en. ² Tjín i'nga x̄it̄a xi kitsò:

—Mì nachrjein-la s'eí s̄ik'eén nga mì kòts'en j̄n̄a x̄it̄a naxandá.

*Jngoò chjoón xi kisikaàjno xkii jne sko Jesús
(Mateo 26:6-13; Juan 12:1-8)*

³ Jesús, k'e nga tíjna ján naxandá Betania, ya ni'ya-la Simón, jngoò x̄it̄a xi tsindojno chrjoa yijo-la nga sa ítjòn, k'e nga tíjnat'aà ím̄ixa, ijchò jngoò chjoón xi 'ya jngoò ndajo ch̄itsín xi tjíya-la xkii jne ts'e nardo, xi 'ńó chj̄i-la. Kiskíx'a ndajo ch̄itsín, ikjoàn tsibíxteèn-jno sko Jesús jè xkii jne.

⁴ Tjín i'nga x̄it̄a xi ya títsajna, kòjti-la, kitsò-la xikjín:
—¿Mé-ne kasíkits'ón-ne jè xkii jne? ⁵ Tsà kàsatíjna, tsatoó-la jàn s̄indo ton denario chj̄i-la koa jè ton-la koma kochj̄at'aà-la x̄it̄a im̄a.

Kiichajno-la jè chjoón xi okis'iin.

⁶ Tanga kitsò Jesús:

—Kì k'oáá 'mì-là. ¿Mé-ne n̄jti-là? Koni s'ín kàs'ín-kò-na, ndaà kàs'ín. ⁷ J̄n̄a x̄it̄a im̄a kítsajnakò kjit'aà-nò, kò maá s̄ichj̄at'aà-là k'e nga mejèn-nò. Tanga 'an, mì ì t̄ijnakò kjit'aà-nò. ⁸ Jè chjoón jè, k'oáá s'ín kàs'ín koni kji ma xi kàs'ín. Kàsikaàjno ítjòn xkii jne yijo-na xi ts'e nga s̄ij̄n̄aà. ⁹ Okixíj̄i xi xan-nò, n̄it̄a ñanda-ne nga tíjtsa isò'nde nga kobísòn 'én ndaà-la Nainá, t̄ikoáá kobísòn-né koni s'ín kasikò-na mé-ne nga s̄ik̄itsjeèn-ne x̄it̄a it'aà ts'e chjoón jè.

*K'e nga jè Judas tsatíjna Jesús
(Mateo 26:14-16; Lucas 22:3-6)*

¹⁰ Jè Judas Iscariote xi ya itjojiin-ne ts'e x̄it̄a xi tejò ma-ne xi tsajmeikò Jesús, kiikon j̄n̄a x̄it̄a sko-la

no'miì nga s̄ìngatsja Jesús. ¹¹ J̄nà x̄it̄a skò-là no'miì, k'è nga k̄iì'nchré, kjòtsja-là, kitsjaà-là tso'ba nga tòn tsjá-là. Jè Judas tsohótsji'nde-là kós'ín s̄ìngatsja Jesús.

K'è nga jè Jesús tsakjèn kò x̄it̄a xi kota'yàt'aà-là jè s'eí Paxkò

(Mateo 26:17-29; Lucas 22:7-23; Juan 13:21-30; 1 Corintios 11:23-26)

¹² Jè nàchrjein ts'è s'eí xi mats'ia ítjòn-ne k'è nga kjèn inchrájin xi tsjìn-là nà'yo san j̄nà x̄it̄a judío, k'è nga s̄ík'en orrè xi ts'è s'eí Paxkò, j̄nà x̄it̄a xi kota'yàt'aà-là Jesús kiskònangui-là; kitsò-là:

—¿Ñánda mejèn-lè onguíkindaà-jen xi kichiaá ts'è s'eí Paxkò?

¹³ Jesús kisikasén jò x̄it̄a xi kota'yàt'aà-là ján Jerusalén, kitsò-là:

—Tanguió ján ijìin naxandá, yaá skajñoò jngòò x̄it̄a xi 'yajen jngòò nisa nandá; tanguítjingui-là.

¹⁴ Ya ñánda kjoahas'en, koatìn-là nei-là ni'ya: “K'oaá tsò Maestro: ¿Ñánda tíjna jè cuarto ñánda kókjen-koa x̄it̄a xi kota'yàt'aà-na jè s'eí Paxkò?”

¹⁵ Yaá kòkò jngòò-nò cuarto xi je kji xi tíjna isò'nga ni'ya. Jyee tíjndaà tsojmì xi kochjeén. Ya tindaà xi kichiaá.

¹⁶ Kìì j̄nà x̄it̄a xi kota'yàt'aà-là ján ijìin naxandá. K'oaá s'ín kisakò-là koni s'ín kitsò-là Jesús, yaá tsibindaà tsojmì xi kókjen kjoa ts'è s'eí Paxkò.

¹⁷ K'è nga jye kòjñò, Jesús, ijchòkò x̄it̄a-là xi tejò ma-ne. ¹⁸ K'è nga títsajnat'aà ímixa nga nchikjèn, Jesús kitsò-là:

—Okixíí xi xan-nò, jñò, íí tíjnajìin jngoò-nò xi sùngatsja-na ìt'aà ts'e xità kondra-na, jngoò xi 'an tíkjèn-ko-na.

¹⁹ Jñà xità xi kota'yàt'aà-la Jesús ta kjòba-la k'e nga okitsò. K'eé jngó jngó kiskònangui-la, kitsò-la:

—¿A 'an-ná?

²⁰ Jesús kitsò:

—Jngoò xi kitjokàjìin ts'e xità-na xi tejò ma-ne jè xi tíjè-ne chroba ts'an tísíka'nchi-ne inchrajín-la.

²¹ 'An xi Ki'ndí-la Xità xan-la yijo-na, k'oaá s'ín komat'ian koni s'ín tíchja Xojòn-la Nainá. ¡Tanga ima xó-ne jè xità xi sùngatsja-na! Ísaá-là ndaà komà tsà mìkìl kits'iìn xità jè.

²² K'e nga nchikjèn, Jesús kiskoé inchrajín, kiichjat'aà-la Nainá nga kisìchikon-t'in, kisìxkoaya ìkjoàn kitsjaà-la xità xi kota'yàt'aà-la, kitsò-la:

—Chjoé. Yijo-na né.

²³ Ìkjoàn kiskoé jngoò chitsín, kitsjaà-la kjondaà Nainá; k'eé kitsjaà-la xità xi kota'yàt'aà-la, ngats'ìi xità kits'ìi vino xi tjiya chitsín. ²⁴ Kitsò-la:

—Jè-né xi jní-na xi sùkixiya jè kjoa xitse xi bìndaajìin-ko-nò. Jè jní-na xìixtèen xi kjondaà ts'e nga kjìn xità. ²⁵ Okixíí xi xan-nò, mì tì kùl skì-na vino skanda jè nachrjein k'e nga skiaa vino xitse, ján ñánda tíhotíxoma Nainá.

'Èn xi kiichja Jesús nga jè Pedro kjó'mat'in

(Mateo 26:30-35; Lucas 22:31-34; Juan 13:36-38)

²⁶ Jesús ko xità-la, k'e nga jye kiseè jngoò-la sò Nainá ts'e Salmo, ìkjoàn kùl ján nindoò Yá Olivo.

²⁷ Jesús kitsò-la xità xi kota'yàt'aà-la:

—Ngats'ioò jñò, kijneí takòn-ná jè nitjen jè, nga k'oaá s'ín tíchja Xojòn-la Nainá, nga tsò: “Kiyá jè

paxtò koa jñà orrè tsjohoya-né.” ²⁸ Tanga koma iskan, k'e nga kjoaáya-na, kjin ítjòn-nò ján nangui Galilea.

²⁹ Kitsò Pedro:

—Nas'ín ngats'iì xita-lè xi i'nga tsjeiin takòn-lè, 'an, mìkiì tsjeiin-takòn-lè.

³⁰ Jesús kitsò-la:

—Okixíí xi xan-lè; nitjen jé, k'e nga tikj'eè kjindáya jò k'a kóxtí, ngaji, jàn k'a tsjá'mat'in-ná.

³¹ Jè Pedro isa 'ñó kiichja; kitsò:

—Nas'ín ya kiyáko-lè, mìkiì kójna'mat'in-lè.

Ngàsòn kitsò yije xita xi kota'yàt'aà-la xi i'nga.

Kii kitsò Jesús nga tsibítsi'ba ya i'nde ñánda 'mì Getsemaní

(Mateo 26:36-46; Lucas 22:39-46)

³² Kii ján i'nde ñánda 'mì Getsemaní; Jesús kitsò-la xita xi kota'yàt'aà-la:

—Titsajna ijndé; 'an, Nainá kò-là kichjàt'aà-la.

³³ Jesús kiikò Pedro, Jacobo, kò Juan. Ikjoàn tsibíts'ia Jesús nga ba koma-la. 'Ñó kisikájno. ³⁴ K'eé kitsò Jesús:

—Tsí baá ma-la inima-na koni tsà mejèn kiyá. Titsajna ijndé, titsajna kòon.

³⁵ Jesús kiikjá chiba-isa. Ikjoàn tsohojna skanda it'aà nangui koa kisijét'aà-la Nainá tsà koma, kjoaáxin-la kjo'in jè. ³⁶ K'e nga tíchjàt'aà-la Nainá, kitsò-la:

—Na'èn xi Na'èn-na xan-lè, ma yijeé-lè nita mé kjoa-ne it'aà tsiji. Chjaàxin-ná kjoa ts'e kjo'in jè, tanga mìtsà jè 'én ts'an kitasòn, jè kàtitasòn 'én tsiji.

³⁷ Ikjoàn j'iì ijngoò k'a-ne ya ñánda titsajna xita-la, tanga jñà xita-la, kjiyijòfè-né. Jesús kitsò-la Pedro:

—Simón, ¿a títsajnafè-né? ¿A mì kachíkjoa-lè tsà tà jngoò hora kòbìjnakoìn? ³⁸ Títsajnakoòn, tìjèt'aà-là Nainá mé-ne nga mì s̀ìkijne-nò kjoa ts'e jé. Xi okixi, jè inìma-nò tìjnandaà-né tanga jè yijo-nò, indaá t̀jìn, ts̀jìn-la nga'ńó.

³⁹ Jesús kiì kítsi'ba ìjngoò k'a. Tákó k'oaá tì kitsò-ne koni kitsò nga sa ítjòn. ⁴⁰ K'e nga j'ì ìjngoò k'a-ne, j̀ña xita xi kota'yàt'aà-la, tákó kjiy-ìjòfè-né nga 'ńó nijńá-la. Mìkiì beè kó k̀itso-la Jesús. ⁴¹ Koma jàn k'a nga j'ì Jesús. Kitsò-la:

—¿A tákó títsanìkjáya-nò kò títsafè-nò? Kàtje kjoa. Jyeé ijchò hora-la, 'an xi Kì'ndí-la Xita xan-la yijo-na, yaá kongatsja j̀ña xita jé. ⁴² Tìsítjeen, chítsejèn-là, tikjaán, jye nchrobá chraña jé xi s̀ìngatsja-na.

Kiì komà k'e nga kindobà'ńó Jesús

(Mateo 26:47-56; Lucas 22:47-53; Juan 18:2-11)

⁴³ Tákó t̀ik'eé tíchja-isa Jesús nga ijchò Judas, xi ya itjoiìn-ne ts'e xita-la Jesús xi tejò ma-ne. K̀jìn xita t̀jiko xi 'ya kichà ndojò kò yá. Xita koi, j̀ña kisikasén xita sko-la no'miì kò xita xi okóya kjotíxoma-la Nainá xi kiskii Moisés kò xita jchínga-la xita judío. ⁴⁴ Judas, jè xi tsatíjna Jesús, ítjòn tsibíhichiya-la kós'ín kòkò-la Jesús. Kitsò-la:

—Jè xi skíne'a, jè-né xi t̀indoba'ńó; ndaà t̀ikindaa k'e nga onguíkoo.

⁴⁵ K'e nga ijchò Judas, kiì ndiyá-né ñánda t̀jna Jesús, kitsò-la:

—Maestro.

Ikjoàn kiskine'a. ⁴⁶ J̀ña xita xi t̀jiko, nitoón kit-sobà'ńó Jesús.

⁴⁷ Yaá tíjna jngoò x̄ita xi tsachrje k̄icha ndojò-l̄a. Tsajá-l̄a jè x̄ita chí'nda-l̄a n̄o'miì ítjòn, tsatet'aà jngoò líká-l̄a. ⁴⁸ Jesús kiichja, kitsò-l̄a j̄ña x̄ita:

—¿Mé-ne k̄os'ín k̄of'i ndobà'ñó-ná nga k̄o k̄icha k̄o yá kich'à koni tsà jngoò x̄ita chíjé? ⁴⁹ Nachrjein nchijòn t̄ijnako-nò ján ingo ítjòn nga okoòya-nò koa mikiì kindobà'ñó-ná. Koiì k'oaa s'ín tíma-ne nga k̄itasòn 'én xi t̄jt'aà Xojon-l̄a Nainá.

⁵⁰ Ngats'iì x̄ita xi kota'yàt'aà-l̄a Jesús tsanga-né, yaá kitsjeiìn-takòn.

⁵¹ Jngoò chíti t̄jngui-l̄a xi tíjnajté jngoò nikje sávana. J̄ña x̄ita kitsobà'ñó, ⁵²tanga jè chíti kitsjeiìn nikje sávana-l̄a; ikjoàn k'oas'ín tsanga laká.

*K'e nga kiiko Jesús ñánda tíjna n̄o'miì ítjòn
(Mateo 26:57-68; Lucas 22:54-55, 63-71; Juan 18:12-14, 19-24)*

⁵³ Jesús kiiko ñánda tíjna n̄o'miì ítjòn. Yaá chixoña kóhotjín x̄ita sko-l̄a n̄o'miì, j̄ña x̄ita jchínga, k̄o xi okóya k̄jotixoma-l̄a Nainá xi kiskii Moisés. ⁵⁴ Jè Pedro, tà kjììn tà kjììn tsajmeètj̄ngui-l̄a skanda k'e nga ijchò ya nditsin ni'ya-l̄a n̄o'miì ítjòn. Yaá tsibíjnat'aà-l̄a ñánda títsajna x̄ita chí'nda xi síkinda ingo nga títsajna'ngui.

⁵⁵ J̄ña x̄ita sko-l̄a n̄o'miì k̄o ngats'iì x̄itaxá xi ts'e x̄ita judío tsohótsji'nde-l̄a nga tsját'in 'én xi kondra ts'e Jesús mé-ne nga k̄oma siik'en-ne tanga nímé 'én kisakò-l̄a. ⁵⁶ Kjììn ma x̄ita xi tsját'in 'én ndiso xi kondra ts'e Jesús tanga kj'eíí tsò nga jngoò ìjngoò; mikiì mangásòn 'én xi tsját'in. ⁵⁷ Chíncha kixi i'nga x̄ita xi tsibénojmi 'én ndiso. Kitsò:

58 —Ngajen, kina'yà-lajen nga tsò: “An siikxofña ingo ítjòn xi tsja xita kisindaà-ne, ko jàn nachrjein kindaà lingoò-na xi mìtsà tsja xita sindaà-ne.”

59 Ni mìkiì kjòngàsòn 'én-là nas'ín okitsò.

60 K'eé tsasítjen jè no'miì ítjòn; tsasíjnajiìn osen-là; kiskònangui-là Jesús, kitsò-là:

—¿A nì mé 'én nokjoì, koni tsò 'én xi tsjá xita koi xi kondra tsiji?

61 Tanga jè Jesús jyò tsibìjna, nìmé 'én kiìchja. Jè no'miì ítjòn lingoò k'a kiskònangui-là, kitsò-là:

—¿A jì-né xi Cristo, xi Ki'ndí-là Nainá xi 'ño jeya tíjna?

62 Jesús kitsò:

—'An-ná, jño jcha-ná xi Ki'ndí-là Xita xan-là yijo-na nga kótijnat'aà chrja kixi-là Nainá xi 'ño tse nga'ño tjín-là, koa kjinchrobàjñaà ifi ján ngajmiì.

63 Jè no'miì ítjòn tsatijndajno yijo-là nikje-là xi íkja nga 'ño kòjti-là. Kitsò:

—¿Mé s'eén-isa-ná xita xi kj'eíi xi tsjá 'én? 64 Jña, jye titsana'yà koni s'ín chjajno-là Nainá. ¿Jño, kó bixón? ¿Mé xi sikoáá?

Ngats'iì xita kisìjngoò ikon nga tjín-là jé koa ok'ín-là nga kiyá.

—Ok'ín-là nga s'ik'en.

65 Jña xita tsibíts'ia nga tsibíchrájno koa tsibíchjoà xkon, tsí'beé-là, kitsò-là:

—K'oaá si, ¿yá xi tí'beé-lè?

Jña xita xi síkinda ingo, kisìjts'iìn-a isén-là.

*K'e nga jè Pedro tsibìjna'mat'in Jesús
(Mateo 26:69-75; Lucas 22:56-62; Juan 18:15-18,
25-29)*

⁶⁶ Jè Pedro yaá tíjna kangui nditsin ni'ya. Ijchò jngoò chjoón xi chi'nda-la no'miì ítjòn. ⁶⁷ K'e nga kijtseè Pedro, nga tíjna'ngui, kiskoòtsejèn-jno, kitsò-la:

—Tikoaá ngaji, yaá tjaàkoji Jesús xi Nazaret i'nde-la.

⁶⁸ Tanga jè Pedro tsoho'mat'in-né. Kitsò:

—Mikiì bexkoan. Mikiì be mé 'én xi tinokjoi.

Pedro itjo ni'ya ján xotjoa-la. K'eé kiskindàya jngoò kóxtí. ⁶⁹ Jè chjoón chi'nda-la no'miì ítjòn kijtseè ijngoò k'a jè Pedro. Kitsò-la jñà xita xi ya títsajna:

—Jè xita jè, xita ts'eé Jesús.

⁷⁰ Tanga jè Pedro tsoho'mat'in ijngoò k'a. Nga koma iskan, jñà xita xi ya títsajna, ijngoò k'a kitsò-la Pedro:

—Xi okixi, ngaji, xita-la Jesús-né nga Galilea i'nde-lè, k'oaá tsò 'én-lè xi nokjoi.

⁷¹ Tanga isaá 'ñó kiichja Pedro kitsò:

—¡Beè Nainá, nas'ín tik'eèn-ná, mikiì bexkoan jè xita xi o'mi-là!

⁷² Tik'e-ne nga okitsò Pedro, jè xi ma-ne jò k'a kiskindàya kóxtí. K'eé tsibítsjeèn-la Pedro koni kitsò-la Jesús: “K'e tikj'eè kjindáya jò k'a kóxtí, ngaji, ján k'a tsjá'mat'in-ná.” Ikjoàn ndaà jchán kiskindàya.

15

*Kjoa xi komàt'in Jesús k'e nga kjòngatsja Pilato
(Mateo 27:1-2, 11-14; Lucas 23:1-5; Juan
18:28-38)*

¹ K'e nga kis'e isén jñà xita sko-la no'miì ko xita jchínga ko xita xi okóya kjotíxoma-la Nainá xi kiskii

Moisés kọ ngats'iì xitaxá ts'e xitá judío tsajoóya-ne. Tsibít'aà'ńó Jesús, kiìkọ, kis̀ngatsja jè Pilato. ² Jè Pilato kiskònangui-la, kitsò-la:

—¿A jì-né xi xitaxá ítjòn-la jńà xitá judío?

Jesús kitsò:

—Ngajíí xi k'oa si nga 'an-ná.

³ Tanga jńà xitá sko-la no'miì, kjin skaya 'én tíjín-ne xi tsját'in nga óngui. ⁴ Pilato ìjngoò k'a kiskònangui-la, kitsò-la:

—¿A nímé 'én nokjoi? Tína'yaà-la, 'ńó kjin skaya kjoa tsját'in-lè nga óngui-lè.

⁵ Jesús mìkiì kiìchja nas'ín koa tí'mi-la. Pilato, tà k'oaá komà-la.

K'e nga jè Jesús kitjòdè kjoa nga kiyá

(Mateo 27:15-31; Lucas 23:13-25; Juan 18:38-19:16)

⁶ Nga xki nó k'e nga bitjo s'eí Paxko jè Pilato síkíjnandeií jngoò xitá xi títsa'ya ndayá, jè xi síjé xitá naxandá nga kíjnandeií. ⁷ Jńà xitá xi títsa'ya ndayá nga kjoasiì tsohótsji ts'e gobierno, ya tíjna xi 'mì Barrabás xi xitá kisìk'en. ⁸ Jńà xitá naxandá kiìkákọ Pilato nga mejèn-la koa s'ín síkitasòn koni ma nga xki nó. ⁹ Kiìchja Pilato, kitsò:

—¿A mejèn-nò nga siìkíjnandeií-nò xi xitaxá ítjòn-la xitá judío?

¹⁰ Pilato jye tíjìin-la nga tà kjoaxítakòn-né nga jńà xitá sko-la no'miì ya ijchò síngatsja Jesús. ¹¹ Jńà xitá sko-la no'miì chinchá'a xitá naxandá nga kos'ín kàtasíjé nga kàtíjnandeií-ne Barrabás. ¹² Pilato ìjngoò k'a kiskònangui-la xitá naxandá, kitsò-la:

—¿Mé xi sikoáá jè xi 'mì-là xitaxá ítjòn-la xitá judío?

13 Jñà x̄ita, 'ñó kiìchja, kitsò:

—Tasit'ii krò.

14 K'eé kitsò Pilato:

—¿Mé jé xi tsohótsji, mé-ne kiyá-ne?

Jñà x̄ita, ìsaá 'ñó kiìchja, kitsò:

—Tasit'ii krò.

15 Pilato mejèn-la nga ndaà kíjnako x̄ita naxandá. Kisikíjnandeíí Barrabás. K'e nga jye kitsjaà okixi nga tsajá-la Jesús, ikjoàn kisingatsja nga sít'aà krò.

16 Jñà soldado kiìko Jesús ján ni'ya osen. Ikjoàn kiìchja yije-la soldado xíkjin. 17 Kisikákjá jngoò nikje xi inì jmà kji; tsibí'a sko jngoò corona na'yá xi jñà xó tsibíndaà-ne. 18 Ikjoàn tsibíts'ia nga kiskindàyat'in. Kitsò-la:

—Viva x̄itaxá ítjòn-la x̄ita judío.

19 Tsjá yá xkajnchra sko; ikjoàn tsibíchrájno koa chincha-xkó'nchit'aà-la koni tsà nchibeèxkón.

20 K'e nga jye kisísobà-la, jaàxìn-la nikje sko xi íkjá, ikjoàn kisikákjá-ne xi nikje ts'e. K'eé itjoko nga kosit'aà krò.

K'e nga kisit'aà krò Jesús

(Mateo 27:32-44; Lucas 23:26-43; Juan 19:17-27)

21 Jngoò x̄ita kisatìkjoò xi 'mì Simón xi Cirene ì'nde-la xi tìnchrobá-ne rancho-la. Na'èn-laá ma jè Alejandro ko Rufo. Jñà soldado kjo'ñó kis'ìin-la nga kisik'ajen krò-la Jesús.

22 Kiìko Jesús ján ì'nde ñánda 'mì Gólgota, jè 'én xi tsòya-ne ì'nde sko mik'en. 23 Kitsjaà-la vino xi tsjájin xich'a tsja xi 'mì mirra tanga jè Jesús mikì kits'ii. 24 K'eé tsasit'aà krò, ikjoàn jñà soldado kisiskáko nikje-la Jesús nga kisika'bí-la xíkjin yá ts'e koma.

²⁵ Ijchò-la tsà xi ñijaàn nga tajñòya nga kisasit'aà krò Jesús. ²⁶ Jñà 'én xi tsohót'aà isòn skò krò, yaá tíchja mé jé xi komà-la Jesús nga kinìk'en. Tsò-né: “Xitaxá Ítjòn-la xita judío.” ²⁷ Tìkoaá chinchat'aà krò jò xita chijé. Jngòè tsasíjnat'aà nga kixi-la Jesús kò jngòè tsasíjnat'aà nga ngaskón-la. ²⁸ K'oaá s'ín kjongásòn koni s'ín tíchja Xojòn-la Nainá nga tsò: “K'oaá ngayala koni jngòè xita xi tse jé tjín-la.”

²⁹ Jñà xita xi ya ja, síkatji skò nga kiìchjajno-la, kitsò-la:

—Jì, k'oaá kisi nga siixòñi ingò ítjòn-la Nainá kò jàn nachrjein kíndaà ngajo-ne, ³⁰ tìkíjnandeí yijo-lè kò chinájen-t'i yijo-lè krò.

³¹ K'oaá tìs'ín kisìsobà-la jñà xita skò-la nò'miì kò xita xi okóya kjotíxoma-la Nainá xi kiskìi Moisés. Kitsò-la xíkín:

—Xita jè, tsachrjekàjiìn kjo'in xi kj'eí xita, tanga jè xi yijo-la, mikiì ma ochrjekàjiìn kjo'in.

³² Kàtìtjojen-t'aà krò jè xi Cristo, xi Xitaxá Ítjòn-la naxandá Israel, mé-ne nga jcha-ná koa kòkjeiín-ná.

Skanda jñà xita xi tìkoa ya kjit'aà krò, tìkoaá tsatít'aà.

K'e nga k'en Jesús

(Mateo 27:45-56; Lucas 23:44-49; Juan 19:28-30)

³³ K'e nga ijchò nchisen, kóhokji nga tíjtsa isò'nde kòjñò skanda xi jàn nga nguixòn. ³⁴ Tìjè-ne hora Jesús 'ñó kiìchja nga kitsò:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? —'Én jè tsòya-ne: Nainá, Nainá, ¿mé-ne kàjneitakòn-ná?

³⁵ Tjín i'nga xita xi ya títsajna xi kiì'nchré-la, kitsò:

—Tíná'yaà-là, jè chja-la Elías.

³⁶ K'eé tsangachikon jngoò xi kisika'nchi tsanga ko vinagre, ikjoàn tsibísko-la ínaxo, kitsjaà-la Jesús nga kàt'ì, kitsò:

—Chítsejèn-là, ¿a kjoí Elías nga skónájen-t'aà krò?

³⁷ Tanga Jesús isaá 'ño kiskindàya; k'en. ³⁸ Jè nikje velo xi tjo'hóya jngoò osen ingo ítjòn kixajndà, jòya koma skanda it'aà nangui. ³⁹ Jè xita sko-la soldado xi síjna ñánda kisit'aà krò Jesús k'e nga kijtseè nga jye k'en Jesús, kitsò:

—Kixí kjoa, xita jèe, Ki'ndí-la Nainá-né.

⁴⁰ Tikoá títsajna i'nga íchjín xi kjiin nchikot-sejèn-ne; jè María Magdalena, ko chjoón Salomé, ko María xi nea-la ma José ko Jacobo, jè xi isa ma ki'ndí. ⁴¹ Jña íchjín koi, k'e nga tsibijna Galilea Jesús, yaá chinchima-tjingui-la ko yaá kisichját'aà-la. Kjin ma íchjín xi ya títsajna xi ijchòko ján Jerusalén.

K'e nga kisihiijn Jesús

(Mateo 27:57-61; Lucas 23:50-56; Juan 19:38-42)

⁴² K'e nga jye kjònguixòn nga jye bìtsajnandaà-la nachrjein nìkjáya. ⁴³ José xi Arimatea i'nde-la, jngoò xita xi tikoá 'nga xá tjín-la ts'e xitaxá-la xita judío xi tikoá tíkoña-la nga mejèn-la skoe kó s'ín otíxoma Nainá, kitsjaà-la nga'ño yijo-la, jahas'en ya ni'ya ñánda tíjna Pilato nga kisijé yijo-la Jesús. ⁴⁴ Pilato, tà k'oaá koma-la nga jye k'en Jesús; kiichja-la jè xita sko-la soldado; kiskònangui-la tsà kixí kjoa nga jye k'en. ⁴⁵ K'e nga jye tsibénojmi jè xita sko-la soldado nga jye k'en Jesús, Pilato kisingatsja José yijo-la Jesús. ⁴⁶ José tsatse jngoò nikje sávana; kiskójen-t'aà krò yijo-la Jesús; ikjoàn kisikájté jè nikje. K'eé kii kíhiijn

ñánda jye tjíndaà jngoò ngajo itsjó ingui nguijo; kiskinìs'en-ngui, ikjoàn tsohótsa xotjoa-la ngajo jngoò ndajo. ⁴⁷ María Magdalena ko María nea-la José, nchikotsejèn-la nga kishijìn Jesús.

16

K'e nga jaáya-la Jesús

(Mateo 28:1-10; Lucas 24:1-12; Juan 20:1-10)

¹ K'e nga jye tsato nachrjein nìkjáya, María Magdalena, Salomé, ko María nea-la Jacobo, tsatse xkì jne nga mejèn-la sìlkaàjno yijo-la Jesús. ² Jè nachrjein nga tàts'en xomàna, 'nó tajñòya kù katsejèn-la ñánda kishijìn Jesús. Tìk'eé tíbitjokàtji ts'oi.

³ Tsò-la xíkjín:

—¿Yá xi kjoaáxin-ná ndajo xi tíchjoàjto ya xotjoa-la ngajo itsjó?

⁴ K'e nga ijchò, kiskoòtsejèn, kijtseè nga jè ndajo je xi 'nó i'í xi tíchjoàjto-la ngajo itsjó ñánda kisijna Jesús, jye kitjaàxin. ⁵ K'e nga jahas'en-ngui nguijo kijtseè jngoò xita ixti xi tíjnajté jngoò nikje chroba ndojò. Tíjnat'aà kixi-la ngajo. Jñà íchjín tà kitsakjòn-né. ⁶ Tanga jè xita ixti kitsò-la:

—Kì tsakjoòn-jèn. Jñò, jè binchaàtsjioè Jesús xi Nazaret i'nde-la, jè xi kisit'aà krò. Jye kòfaáya-la. Mì tì i tíjna-ne. Chítsejèn-là i'nde-la ñánda kisijna. ⁷ Tanguió koatìn-là xita xi kota'yat'aà-la ko Pedro: “Jè tífi ítjòn-nò ján Galilea. Yá jchaxkoòn ijngoò k'a koni s'ín kitsò-nò.”

⁸ Jñà íchjín, itjo nitoón-ne ya iya nguijo. Kù, tsangachikon. Chìba-la nchihotsé-né nga kitsakjòn. Niyá xi tsibénojmí-la nga 'nó tsibíxkón-la yijo-la.

*K'e nga jè María Magdalena kijtsee Jesús
(Juan 20:11-18)*

⁹ Jè nàchrjein nga tàts'en xomàna, Jesús jaáya-la nga tajñòya. Jè kijtsee ítjòn María Magdalena, jè xi tsachrjekàjiin itoò inima ch'o-la neí inima-la. ¹⁰ María Magdalena kii, kisikí'nchré ngats'ì xita-la Jesús nga ba tjín-la koa nchikjindáya. ¹¹ Jñà xita xi kota'yàt'aà-la, k'e nga kii'nchré nga tíjnakon Jesús nga jè chjoón kijtsee, mìkii kòkjeín-la.

*K'e nga jò xita-la kijtsee Jesús
(Lucas 24:13-35)*

¹² K'e komà iskan, Jesús, k'jeí kji isén-la k'e nga tsakó-la yijo-la jò xita-la xi nchifi campo. ¹³ Tsohótji-ne jñà xita xi jò ma, kisikí'nchré jñà xita xi i'nga. Tíkooá mìkii kòkjeín-la.

*Kii kitsò Jesús nga kitsjaà-la xá xita xi kota'yàt'aà-la
(Mateo 28:16-20; Lucas 24:36-49; Juan 20:19-23)*

¹⁴ Xi jyehet'aà-ne, Jesús tsakó-la yijo-la jñà xita xi tejngoò ma-ne k'e nga títsajnat'aà ímixa nga nchikjèn. Tsohótiko nga tájaà tjín inima-la nga mì kòkjeín-la k'e nga tsibénojmí-la jñá xita xi tsakó ítjòn-la yijo-la nga jè jye jaáya-la. ¹⁵ Koa kitsò-la:

—Tanguió nga tíjtsa isò'nde. Tènojmí yije-là ngats'ì xita jè 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'an. ¹⁶ Jñà xita xi kòkjeín-la ít'aà ts'an koa koma bautizar, kitjokàjiin kjo'in. Tanga jñà xi mìkii kòkjeín-la, kjo'ín s'e-la. ¹⁷ Jñà xi kòkjeín-la ít'aà ts'an, k'ooá s'ín jcha-la; nga koma-la kochrjekàjiin inima ch'o-la neí xi tíjìn inima-la xita; tíkooá koma-la kichja 'én xi k'jeí tsò; ¹⁸ tsà ye tsojà'nó, tsà xkii

kjan skine, nímé xi koma-la; kohòsòn-la tsja xita xi xk'én, kondaà-ne.

K'e nga jè Jesús kùmjìn ngajmì

(Lucas 24:50-53)

¹⁹ K'e nga jye okitsò-la xita xi kota'yàt'aà-la, Na'èn-ná Jesús, kitjámiì'nga; nga kii ngajmì, tsibìjna it'aà kixi-la Nainá. ²⁰ Jñà xita-la kii; kisìka'bí 'én ndaà-la nga kijndà i'nde, ko jè Na'èn-ná Jesús kisìchját'aà-la ko kisìkixiyandaà 'én-la ko kjondaà xi kis'iìn xita-la. K'oaá s'ín kàtama.

'Én-lá Nainá xi kjoa ts'e Jesucristo
New Testament in Mazatec, San Jerónimo Tecóatl
Mazateco de S Jeronimo Tecoatl; maa
(MX:maa:Mazatec, San Jerónimo Tecóatl)

copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mazatec, San Jerónimo Tecóatl

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mazateco, San Jerónimo Tecóatl [maa], Mexico

Copyright Information

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mazatec, San Jerónimo Tecóatl

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

9f778253-d34e-5037-af35-7bca16479aa0